Rok 11. Warszawa, dnia 28 lutego 1935 r. Nr. 4

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz. .	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13 — Telef. 5-92-63.

Dwa zagadnienia

Obserwując ruch wkładów w instytucjach kredytowych w Polsce w ostatnich kilku latach, możemy bez trudności stwierdzić, że komunalne kasy oszczędności, dzięki szybkiemu przyrostowi wkładów, zajmują obok P. K. O. najpoważniejsze miejsce w gromadzeniu kapitałów rodzimych. Równomiernie ze wzrostem wkładów rozwijała się działalność kredytowa K. K. O. Śmiało można powiedzieć, że K. K. O. stały się dzisiaj b. poważnem źródłem kredytowem, z którego czerpią niezbędne środki różne sfery ludności średnio i małozamożnej, w całym kraju, nietylko w wielkich ośrodkach miejskich.

Otóż, obserwując ten rozwój K. K. O., widząc wzrastanie ich roli i znaczenia w życiu gospodarczem kraju, musimy sobie otwarcie powiedzieć, że w parze z tym wzrostem „nazewnątrz" musi iść rozwój stosunków wewnętrznych K. K. O., a więc przedewszystkiem rozwój obrotów wzajemnych między kasami oraz usprawnienie organizacji pracy w samych kasach.

W artykule niniejszym chciałbym poruszyć te dwa zagadnienia napozór tak różnorodne, a przecież mające wspólny cel ostateczny: jest nim popularyzacja K. K. O. w społeczeństwie, ich propaganda w najszerszem znaczeniu.

*
* *

Pierwsze zagadnienie dotyczy sprawy wzajemnego honorowania książeczek oszczędnościowych pomiędzy poszczególnemi K. K. O., z których każda należy do innego związku poręczającego. Jak wiadomo, każda K. K. O. ma prawo wydawania przez siebie książeczek oszczędnościowych z tem jednak zastrzeżeniem, że zapisywanie wpłat i wypłat w tych książeczkach może być dokonywane jedynie w tej samej instytucji (Kasie), która te książeczki wystawiła. Pod tym względem widać wyraźną przewagę P. K. O., instytucji oszczędnościowej, działającej na obszarze całego państwa, której książeczkę oszczędnościową możemy przedstawić w każdym urzędzie pocztowym czy też biurach P. K. O. i zażądać wpisania w niej odpowiedniej wpłaty względnie wypłaty.

Komunalne kasy oszczędności winny dążyć do tworzenia udogodnień w manipulacjach pieniężnych, a głównie zwrócić swe wysiłki i starania w tym kierunku, aby mając na względzie swój własny interes, jak również i wygodę szerokiej rzeszy oszczędzających, czemprędzej wprowadzić w życie zasadę wzajemnego honorowania książeczek oszczędnościowych pomiędzy sobą. Nie będę się rozwodził nad dodatnią stroną powyższego zagadnienia, lecz wspomnę tylko, że nadanie książeczce oszczędnościowej każdej komunalnej kasy oszczędności charakteru dokumentu, na mocy którego można podnieść lub wnieść wkład w każdej z tych kas, stworzyłoby, poza poważnem udogodnieniem dla wkładców, a więc dla kupców, przemysłowców, rzemieślników, robotników sezonowych i wszystkich tych, którzy często zmieniają miejsce swego pobytu, ogromne znaczenie dla rozwoju bezgotówkowego obrotu pieniężnego pomiędzy K. K. O. Dzięki wprowadzeniu w życie wspomnianej zasady istnieje możliwość upłynnienia wzajemnych kapitałów Kas, a złożone w ten sposób oszczędności w K. K. O. mogłyby pozostawać dłużej w obrocie gospodarczym, a przez to samo odegrać swą właściwą rolę czynnika, wzmacniającego osłabione tempo życia ekonomicznego naszych miast i wsi. Możnaby słusznie przeto twierdzić, że niemożliwość posługiwania się książeczką oszczędnościową wystawioną przez jedną K. K. O. w innych miejscowościach, w kasach tego samego typu, w znacznym stopniu osłabia działanie tych Kas.

Zagadnienie wzajemnego honorowania książeczek oszczędnościowych pomiędzy K. K. O. było już

wielokrotnie poruszane w pismach perjodycznych, poświęconych ruchowi oszczędności w Polsce, a przedewszystkiem zostało ono uwzględnione w rozporządzeniu wykonawczem Min. Spraw Wewn. i Min. Skarbu z dnia 26 marca 1928 roku w sprawie wykonania rozporz. Prez. Rzplitej z dnia 13.4.1927 r. o Komunalnych Kasach Oszczędności (Dz. U. R. P. z dnia 6 kwietnia 1928 r. Nr. 44, poz. 424). Paragraf 35 tego rozporządzenia głosi: „Komunalne kasy oszczędności mogą wejść w porozumienie ze sobą i z gminnemi kasami pożyczkowo - oszczędnościowemi co do wzajemnego przyjmowania wkładów i wykonywania wypłat na wystawione przez siebie książeczki oszczędnościowe, co do przelewu funduszów i wyrównania rachunków z tego tytułu i co do wzajemnego powiadamiania się o zgłaszanych faktach zagubień, zniszczenia, innej utraty lub umorzenia książeczek oszczędnościowych. Dojście do skutku i treść takiego porozumienia, o ile dotyczy wzajemnego przyjmowania i wypłaty wkładów, należy podać do publicznej wiadomości w sposób przewidziany dla ogłoszeń kasy". Prawie to samo mówi również paragraf 39 statutu normalnego K. K. O., a mianowicie: „Jeżeli między niniejszą Kasą a innemi komunalnemi kasami oszczędności i gminnemi kasami pożyczkowo - oszczędnościowemi dojdzie do skutku porozumienie co do wzajemnego przyjmowania wkładów i dokonywania wypłat na wystawione przez siebie książeczki oszczędnościowe, natenczas dojście do skutku takiego porozumienia obowiązany jest Zarząd Kasy podać do publicznej wiadomości w sposób przewidziany dla ogłoszeń Kasy".

Widzimy więc, że już pierwsze prawo o K. K. O. przewiduje sprawę wzajemnego honorowania książeczek oszczędnościowych, dzięki czemu stwarzało dla komunalnych kas nowe możliwości rozwojowe. Jednakże, jak dotąd miały miejsce w b. nielicznych zresztą przypadkach tylko porozumienia regjonalne wzgl. sezonowe pomiędzy K. K. O. co do honorowania wpłat i wypłat na wystawionych przez te Kasy książeczkach oszczędnościowych. Brak szerszego porozumienia ma pewne uzasadnienie, gdyż jeśli teoretycznie zagadnienie honorowania książeczek oszczędnościowych jest b. proste, praktycznie napotyka ono na szereg trudności natury technicznej. Na przeszkodzie może powstać sprawa różnego oprocentowania wkładów oszczędnościowych przyjmowanych przez Kasy, choć — jak dotychczas — różnice w oprocentowaniu wkładów są stosunkowo nieznaczne i dążą do zrównania się w całem państwie. Następnie mogą powstać pewne kwestje co do zabezpieczenia Kas przed nadużyciami; jednakże w zakresie kontroli i zapewnienia bezpieczeństwa wypłat dokonywanych współczesna bankowość zna szereg sposobów, utrudniających nadużycia.

W istocie rzeczy zagadnienie to sprowadza się do tego, czy trudności praktyczne są do usunięcia i czy porozumienie wzajemne pomiędzy Kasami jest możliwe, gdyż jeśli tak, to komunalne kasy oszczędności winny corychlej z tego uprawnienia skorzystać, zwłaszcza, że nowe prawo o K. K. O., a mianowicie Rozporz. Prez. Rzplitej z dnia 24.10.1934 r. o Komunalnych Kasach Oszczędności (Dz. U. z dn. 29.10.1934 r. Nr. 95, poz. 860) daje nowe możliwości wprowadzenia tego zagadnienia w życie. Należy również zaznaczyć, że omawiane wyżej zagadnienie było stałą troską Zw. Zw. K. K. O., który podkreślał konieczność rychłego wprowadzenia w życie wzajemnego przyjmowania przez komunalne kasy własnych książeczek oszczędnościowych, widząc w tem czynnik, który bezwątpienia przyczynić się może do silniejszego rozwoju i zazębienia stosunków pomiędzy poszczególnemi Kasami, a z drugiej strony będzie wielkiem udogodnieniem dla tych, którzy z usług tych Kas korzystają.

W art. 30 wspomnianego wyżej nowego rozporządzenia o K. K. O. czytamy: „Za zezwoleniem Min. Skarbu w porozumieniu z Min. Spraw Wewnętrznych Kasy Oszczędności mogą 1) utworzyć związek, mający na celu prowadzenie wspólnych zakładów pieniężnych, w szczególności central żyrowych, 2) uczestniczyć w zakładaniu, prowadzeniu i finansowaniu wspólnych komunalnych instytucyj kredytowych. Zasady utworzenia związku dla przeprowadzenia wspólnych zakładów pieniężnych oraz organizację i zakres działania tych zakładów ustali rozporządzenie Ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych".

Przepisy te posiadają doniosłe znaczenie dla rozwoju obrotu bezgotówkowego pomiędzy K. K. O., a przedewszystkiem dla popularyzacji Kas wśród szerokich warstw społeczeństwa. Przepisy nowego prawa umożliwiają zatem Kasom wprowadzenie wśród swej klijenteli bezgotówkowego obrotu pieniężnego. Ten obrót żyrowy, ogarniający szereg Kas i ich klijentelę, wykształcić się może w wielki aparat, który bez używania gotówki uskuteczniać będzie wpłaty i wypłaty na rzecz swych wkładców-klijentów.

Pierwszym etapem rozpoczęcia tej akcji jest nawiązanie ściślejszego kontaktu Kas między sobą i konieczność stworzenia współpracy między niemi. Koniecznym zaś warunkiem gładkiej współpracy jest bezwzględne wzajemne zaufanie kas komunalnych do siebie i bezwzględna pewność ścisłego i terminowego wykonywania zleceń pieniężnych. Konieczność tej współpracy dyktowana jest wspólnym interesem Kasy [1]).

*

* *

Przechodząc z kolei do drugiego zagadnienia, zaznaczyć musimy, że chociaż dotyczy ono bezpośrednio kwalifikacyj i pracy personelu K. K. O., tem niemniej jednak w wyniku swym przyczynia się do wytworzenia silnej więzi psychicznej między Kasą a społeczeństwem, co stanowi istotę każdej propagandy K. K. O.

W dzisiejszej pracy propagandowej, jaką podejmują, nie wszystkie zresztą, komunalne kasy oszczędności, widzimy szereg mniej lub więcej skutecznych wysiłków wprowadzenia w życie różnych środków propagandowych, pośrednich i bezpośred-

---

1) Przy sposobności należy wspomnieć, że zagadnienie, dotyczące konieczności stworzenia wielkiej organizacji żyrowej Komunalnych Kas Oszczędności, poruszał Dr. Kaz. Windakiewicz w referacie, wygłoszonym na ogólno - polskim zjeździe przedstawicieli K. K. O., który odbył się w dniu 22 września 1929 r. w Warszawie.

nich, które mają odegrać właściwą rolę przysparzania tym Kasom nowych i stałych ciułaczy-wkładców. Wysiłki te przynoszą najrozmaitsze wyniki, co zresztą uzależnione jest w pierwszym rzędzie od jakości i sposobu wykorzystania tych środków propagandowych, jakiemi dzisiaj komunalne kasy mogą rozporządzać.

Pominąwszy jednak braki i ujemne strony naszej propagandy oszczędności, nie należy zapominać o tem, że istnieje jeszcze inna, specjalnego rodzaju propaganda, którą możnaby nazwać „ukrytą formą propagandy". Pod tą nazwą kryje się splot wielu czynników, które w sposób bezpośredni i najbardziej skuteczny propagują na zdrowych zasadach opartą organizację i działalność danej komunalnej kasy oszczędności.

Ostatnio na Kongresie Komunalnych Kas Oszczędności woj. centr. i wsch., jaki odbył się w Warszawie w dniu 7 października ub. r. podniesiono kwestję b. ważną, że koniecznym warunkiem skuteczności propagandy oszczędności jest również „racjonalne i wzorowe prowadzenie danej instytucji, przy jednoczesnem umiejętnem powiązaniu organizacyjnem tejże instytucji ze społeczeństwem, wśród którego Kasa pracuje".

A więc w pierwszym rzędzie te osoby, którym powierzono kierownictwo Kas, jak również i biorący współudział w organach tych Kas, winni rekrutować się z pośród ludzi o dużem wyrobieniu fachowem, społeczno - gospodarczem, inicjatywie, przytem cieszyć się powszechnem zaufaniem i poważaniem.

Następnie, sprawa niemałego znaczenia, musi być odpowiednio dobrany zespół pracowników Kasy. Angażowanie tych pracowników powinno odbywać się drogą odpowiedniej i bezstronnej oceny ich kwalifikacyj i walorów osobistych, a nie drogą protekcji. System protekcyjny, ze względu na wiele ujemnych jego stron, nie powinien mieć miejsca przy przyjmowaniu nowych sił biurowych, gdyż przeważnie wpływa on ujemnie na jakość pracy biurowej i jej wydajność, jak również pogarsza stosunki wewnątrz Kas.

Mówiąc o odpowiednio dobranym zespole pracowników Kas, należy podkreślić, że pracowników tych winno cechować, obok wyrobienia społecznego, inicjatywy, pracowitości, punktualności i innych walorów osobistych, duże wyrobienie zawodowe i życiowe. Fachowy personel biurowy podnosi bowiem sprawność techniczną i organizacyjną Kas i wpływa tem samem na wzrost popularności Kas w społeczeństwie, ugruntowanie zaufania oraz pozyskiwania klijentów.

Dyrekcja Kasy, poza swoją codzienną kierowniczą pracą, musi zwracać ciągłą uwagę, aby każdy bez wyjątku klient, który odwiedza daną Kasę, aby powierzyć jej swoje oszczędności czy też załatwia inną sprawę, był traktowany przez pracowników Kasy w sposób uprzejmy, szybki i dokładny. Obsługa klientów musi być bez zarzutu, gdyż tylko klient grzecznie i dobrze obsłużony może stać się stałym gościem tejże Kasy.

Z tych więc zasadniczych względów i w związku z dzisiejszym bądź co bądź poważnym rozwojem komunalnych kas oszczędności, rozwijanie i pogłębianie kwalifikacyj zawodowych pracowników K. K. O. powinno się odbywać drogą umiejętnie zorganizowanej akcji kształcenia ogółu pracowników tych Kas.

Trzeba stwierdzić, że omawiana dość często przez prasę perjodyczną sprawa fachowego kształcenia pracowników K. K. O. posiada wielkie znaczenie zarówno dla rozwoju Kas, jak również staje się kardynalnym warunkiem owocnej i pomyślnej pracy zawodowej pracowników K. K. O.

Dotychczasowy stały rozwój K. K. O. domaga się utworzenia u nas w Polsce odpowiednich uczelni czy kursów specjalnych, względnie zorganizowanie osobnego studjum o K. K. O. na naszych wyższych uczelniach handlowych. Dotychczasowe, perjodyczne, kilkudniowe kursy dokształcające, urządzane przez Związek K. K. O., ze względu na swą krótkotrwałość i szczupły zakres pracy, mają raczej charakter informacyjny, a więc poza pewnemi skromnemi uzupełnieniami braków w wiadomościach fachowych personelu K. K. O., uczestnikom tych kursów większego pożytku przynieść nie mogą.

Kursy dla pracowników K. K. O. powinien przejść każdy nowy pracownik, bez względu na stopień wykształcenia, by w ciągu odpowiedniego okresu czasu zapoznał się ze stroną teoretyczną i praktyczną zagadnień pracy zawodowej, jaką ma objąć na nowej dla siebie placówce.

Na zakończenie trzeba jednak stwierdzić, i to ze smutkiem, że jeszcze dzisiaj wiele małych komunalnych kas oszczędności prowadzonych jest przez ludzi niefachowych, bez wyższego, a często i średniego wykształcenia, nie mówiąc już o zwykłych urzędnikach kasowych, którzy rekrutują się z najrozmaitszych dziedzin życia. Ten stan rzeczy w żadnym wypadku nie może dawać gwarancji rozwoju kom. kas oszczędn., a przeciwnie w poważnym stopniu rozwój ich hamować.

R. Chodnikiewicz.

Przepisy o pożyczkach związków samorządowych

(Dokończenie).

Jeżeli chodzi o warunki ważności uchwał organów stanowiących związków samorządowych w sprawach pożyczek, to odnośnych przepisów należy szukać w dotychczasowych ustawach ustrojowych. Przepisy te, ugrupowane wedle rodzajów związków samorządowych i według grup województw, są następujące:

I. Gminy wiejskie.

1) w województwach centralnych.

W myśl art. 8 dekretu z dnia 27.XI.1918 r. o utworzeniu rad gminnych na obszarze b. Król. Kongr. (Dz. Pr. P. P. Nr. 18, poz. 48), zmienionego częściowo przez art. 11 ustawy o część. zmianie

ustroju samorz. teryt., wójt jest przewodniczącym rady. „Zebrania rady gminnej są prawomocne przy udziale conajmniej połowy członków. Uchwały zapadają większością głosów obecnych; w razie równego podziału, głos przewodniczącego przeważa".

2) w województwach wschodnich.

Według art. 32 rozporządzenia Komis. Gener. Ziem. Wschodnich z dnia 26.IX.1919 r. o samorządzie gminnym (Dz. Urz. Zarz. Cyw. Z. W. Nr. 21, poz. 215) „do powzięcia uchwał o zaciągnięciu pożyczek i pozbywaniu nieruchomości niezbędna jest zawsze obecność conajmniej 2/3 członków rady" [1]).

Stosownie zaś do art. 33 — „uchwały, wymagające w myśl poprzedniego artykułu większej liczby obecnych członków, zapadają większością 2/3 głosów".

3) w województwach południowych.

Na podstawie § 42 ustawy gminnej z dnia 12. VIII.1866 r. (Dz. u. kr. Nr. 19), zmienionego przez art. 11 ustawy o częściowej zmianie ustroju samorz. teryt. — „rada nie może powziąć uchwały, jeżeli więcej, niż połowa członków rady nie jest na posiedzeniu obecna. Do uchwały, stanowiącej budżet, jakoteż do uchwały, podlegającej wyższemu zatwierdzeniu [2]), potrzebna jest obecność dwóch trzecich części członków rady. Jeżeli na posiedzeniu nie zbierze się ilość członków rady, potrzebna do powzięcia uchwał, winien wójt zwołać radę powtórnie i zarazem zawezwać zastępców [3])".

W myśl zaś § 46 — „do ważności uchwały potrzebna jest bezwzględna większość głosów obecnych członków rady. Przewodniczący głosuje przy wyborach. Prócz tego głosuje on tylko w razie równości głosów, a wtedy to zdanie staje się uchwałą, które z doliczeniem jego głosu większość bezwzględną otrzymało".

4) w województwach zachodnich.

W myśl § 106 ordynacji gminnej dla 7-miu wschodnich prowincyj monarchji z dnia 7.VII.1891 r. (Zb. u. pr. str. 233) ze zmianami, wprowadzonemi ustawą o część. zmianie ustroju sam. teryt. — „dla rady gminnej wymagana jest obecność więcej niż połowy członków. W zaproszeniu należy wskazać na to, że ci, którzy nie przybędą, muszą się podporządkować powziętym uchwałom. Jeżeli rada gminna została zwołana po raz drugi celem obradowania nad tym samym przedmiotem, wtedy członkowie, którzy przybyli, są zdolni do powzięcia uchwał bez względu na liczbę. Przy drugiem zwołaniu należy wyraźnie wskazać na to postanowienie".

Według § 107 — „uchwały zapadają większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. Członków wstrzymujących się od głosowania uważa się wprawdzie za obecnych, jednak większość głosów ustala się wyłącznie tylko według liczby oddanych głosów".

II. Gminy miejskie.

1) w województwach centralnych.

Stosownie do art. 33 dekretu Naczelnika Państwa z dnia 4.II.1919 r. o samorządzie miejskim (Dz. Pr. P. P. Nr. 13, poz. 140) — „do powzięcia uchwał o zaciągnięciu pożyczek... niezbędna jest zawsze obecność conajmniej 2/3 [4]) członków rady,.... Uchwała co do zaciągnięcia pożyczki winna zapaść na 2-ch kolejnych posiedzeniach".

Według art. 34 — „uchwały, wymagające w myśl poprzedniego artykułu większej liczby obecnych członków, zapadają większością 2/3 głosów... Wstrzymujących się od głosowania uważa się za głosujących za wnioskiem".

2) w województwach wschodnich.

W myśl art. 31 rozporządzenia Kom. Jen. Ziem Wschodnich z dnia 14.VIII.1919 r. o ustawie miejskiej (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 12, poz. 99) — „do powzięcia uchwał o zaciągnięciu pożyczek... niezbędna jest obecność conajmniej 2/3 [5]) członków rady".

Zgodnie z art. 32 wymienionego wyżej rozporządzenia, zmienionym przez ustęp 3 art. 35 ustawy o częśc. zmianie ustroju sam. teryt. — „uchwały zapadną zwykłą większością oddanych głosów. Burmistrz lub prezydent miasta, przewodnicząc w radzie miejskiej, bierze udział w głosowaniu. W razie równości głosów wniosek upada".

3) w województwach południowych.

a) *ogół miast (rządzących się ustawą z dnia 13.III.1889 r., Dz. u. kr. Nr. 24).*

W myśl § 39 wymienionej wyżej ustawy, zmienionej przez art. 84 ustawy o częśc. zmianie ustroju sam. teryt.—„rada miejska nie może powziąć uchwały, jeżeli więcej, niż połowa członków rady nie jest na posiedzeniu obecną. Do uchwały... podlegającej wyższemu zatwierdzeniu [6]), potrzebną jest obecność 2/3 części członków rady".

Według § 44, zmienionego przez art. 35 i 84 ustawy o częsc. zmianie ustroju sam. teryt. — „do ważności potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych członków rady. Burmistrz lub prezydent miasta, przewodnicząc w radzie miejskiej, bierze udział w głosowaniu. W razie równości głosów wniosek upada".

1) 2/3 oblicza się od ustawowej liczby członków rady gminnej.

2) Stosuje się to więc i do uchwał pożyczkowych, gdyż podlegają one zatwierdzeniu.

3) Dalszy ciąg § 42 przewiduje kary dla członków rady i zastępców, którzy bez usprawiedliwienia nie stawią się na to drugie posiedzenie.

4) Te 2/3 oblicza się zawsze od ustawowej liczby członków rady, jak to wyjaśniło M. S. Wewn. w okólniku Nr. 151 z 9.XI.1921 r. (Zb. zarz. M. S. Wewn. str. 796).

5) 2/3 oblicza się od ustawowej liczby członków rady, jak to wyjaśniło M. S. Wewn. w okólniku Nr. 171 z r. 1921 (Zb. Zarz. M. S. Wewn. str. 796).

6) Dotyczy to więc uchwał pożyczkowych.

b) *miasto Lwów.*

Stosownie do § 35 statutu miasta Lwowa, wydanego ustawą z dnia 14.X.1870 r. (Dz. u. kr. Nr. 79) w brzmieniu ustalonem ustawą z dnia 25.V.1909 r. (Dz. u. kr. Nr. 66) — „do spraw, zastrzeżonych radzie miejskiej, należą:... b)... zaciąganie pożyczek... W sprawach, w tym ustępie b) określonych, uchwała, aby miała ważność, musi być powzięta na dwóch, nie prędzej, jak w 7 dni po sobie następujących, posiedzeniach, odbytych w obecności przynajmniej 50 członków rady miejskiej...“.

W myśl § 48 statutu — „do ważności uchwał rady miejskiej konieczną jest bezwzględna większość głosów obecnych na posiedzeniu jej członków, o ile statut niniejszy inaczej nie postanawia. Przewodniczący nie głosuje. W razie równości głosów wniosek upada“.

c) *miasto Kraków.*

Według § 67 statutu m. Krakowa, ogłoszonego ustawą z dnia 6.X.1901 r. (Dz. u. kr. Nr. 108) w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 12.IV.1905 r. (Dz. u. kr. Nr. 70) — „do ważności uchwał potrzeba oprócz przewodniczącego obecności 30 radców miejskich“.

W myśl zaś § 72, ustęp 2, — „przewodniczący nie głosuje. W razie równości głosów wniosek upada“.

4) w województwach zachodnich.

Według § 42 ordynacji miejskiej dla sześciu wschodnich prowincyj monarchji pruskiej z dnia 30V.1853 r. (Zb. u. pr. str. 261) — „rada miejska może podejmować uchwały tylko wtedy, jeżeli obecną jest więcej, niż połowa członków. Wyjątek zachodzi w przypadku, gdy radni, zwołani poraz drugi do obradowania nad tym samym przedmiotem, mimo to nie przybyli w wystarczającej liczbie. Przy tem drugiem zwołaniu należy na ten przepis wyraźnie zwrócić uwagę“.

W myśl § 43 — „uchwały zapadają większością głosów...[7]). Tego, który nie głosuje, uważa się wprawdzie za obecnego, większość głosów ustala się jednakże jedynie według liczby głosujących“.

7) Drugie zdanie § 43 brzmiało: „W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego“. Do zdania tego Związek Miast Polskich w wydanej przez siebie książce p. t. „Ustrój samorządu miejskiego w województwach zachodnich“ zamieścił następującą uwagę: „Ponieważ na podstawie art. 35 ust. (3) u. s. burmistrz lub prezydent miasta, przewodnicząc na radzie miejskiej, bierze udział w głosowaniu, jeżeli w myśl dotychczasowych postanowień jest członkiem rady, — obecnie więc głosować mogą tylko radni, z wyjątkiem jednak miast o ustroju burmistrzowskim (bez zarządu kolegjalnego), w których burmistrz, na podstawie dotychczas obowiązującego § 72 o. m. (p. art. 93 u. s.) nadal jest członkiem rady. Wobec tego przysługuje mu uprawnienie z u. s. do udziału w każdem głosowaniu na posiedzeniach rady miejskiej, a nie tylko w razie równości głosów w/g treści drugiego zdania § 43 o. m., które zatem w tej części dziś nie obowiązuje, jako sprzeczne z zasadą, wyrażoną w art. 35 u. s., że w razie równości głosów (już z głosem przełożonego gminy) wniosek upada“.

III. Powiatowe związki samorządowe.

1) w województwach centralnych, wschodnich i południowych.

Stosownie do art. 28 dekretu z dnia 4.II.1919 r. o tymczasowej ordynacji powiatowej dla obszarów Polski byłego zaboru rosyjskiego (Dz. Pr. P. P. Nr. 13, poz. 141), rozciągniętego na województwa południowe ustawą o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego — „do powzięcia uchwał o zaciągnięciu pożyczek... niezbędna jest zawsze obecność oprócz przewodniczącego (lub jego zastępcy) conajmniej 2/3 członków rady...“.

Według zaś art. 29 — „uchwały, wymagające w myśl poprzedniego artykułu obecności kwalifikowanej większości, zapadają większością 2/3 głosów... Wstrzymujących się od głosowania uważa się za głosujących za wnioskiem. Przewodniczący nie bierze udziału w głosowaniu“.

2) w województwach zachodnich.

W myśl § 121 ordynacji powiatowej dla prowincyj: Prus Wschodnich i Zachodnich, Brandenburgji, Pomorza, Śląska i Saksonji z dnia 13.XII.1872 r. w ujęciu ustawy z dnia 19.III.1881 r. (Zb. u. pr. str. 179), zmienionej i rozciągniętej na województwo poznańskie ustawą o częśc. zmianie ustroju sam. ter. — „rada powiatowa może uchwalać, jeżeli jest obecnych więcej, niż połowa członków rady. Wyjątek od tego zachodzi wtedy, jeżeli członkowie rady, zwołani poraz drugi, mimoto nie stawią się w liczbie zdolnej do uchwał. Przy drugiem zwołaniu należy wyraźnie wskazać na ten przepis“.

Zgodnie zaś z art. 124 — „uchwały rady powiatowej zapadają większością głosów. W razie równości głosów wniosek uważa się za odrzucony“.

IV. Wojewódzkie związki samorządowe[8]): pomorski i poznański.

Wymienione w tytule związki — jakkolwiek z nazwy na to wyglądają — nie są związkami terytorjalnemi samorządu wojewódzkiego, o jakim mówi Konstytucja i w omawianej kwestji zapewne niezbyt szerszy ogół w praktyce interesują. Dla wyczerpania tematu podam jednak i co do tych związków krótkie informacje.

Otóż, według jednobrzmiących postanowień: 1) ordynacji krajowej z dnia 29.VI.1879 r. (22.III.1881 r. — Zb. u. pr. str. 233) w brzmieniu rozp. Min. b. Dz. Pr. z 12.VIII.1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. poz. 491) i ustawy z dn. 14.III.1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 298), obowiązującej na Pomorzu, oraz 2) ustawy pruskiej o ustanowieniu stanów prowin-

8) Ustawa o częśc. zmianie ustroju sam. ter., która dla jednostek samorządu teryt. wprowadza określenie „samorządowy“ (zamiast „komunalny“), związki wojewódzkie poznański i pomorski nazywa związkami komunalnemi (ob. art. 123); wojewódzkiemi związkami samorządowemi nazywa te związki dopiero rozporz. Prezydenta R. P. z 24.X.1934 r. o Związku Rewizyjnym Samorządu Terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 847).

cjonalnych dla prowincji poznańskiej z dnia 27.III. 1824 r. (Zb. u. pr. str. 141) w brzmieniu wspomnianego wyżej rozp. Min. b. Dz. Pr., obowiązującej w województwie poznańskiem — do powzięcia uchwały sejmiku wojewódzkiego w sprawie zaciągnięcia pożyczki wymagana jest obecność więcej, niż połowy ustawowej liczby członków sejmiku wojewódzkiego. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów wniosek upada. Skrypt dłużny musi zawierać wzmiankę o treści uchwały sejmiku wojewódzkiego, podpis starosty krajowego i dwóch członków wydziału wojewódzkiego oraz musi być opatrzony pieczęcią.

Zarząd tymczasowy.

Przed wejściem w życie ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego dużo wątpliwości istniało na temat kompetencyj tymczasowych zarządów związków samorządowych do zaciągania pożyczek. Wymieniona ustawa wątpliwości te usunęła, poświęcając kompetencjom tymczasowego zarządu samorządowego obszerne przepisy w art. 72 i 73. Przytoczę te przepisy w wyciągach, które bezpośrednio dotyczą pożyczek lub mogą się do nich odnosić.

„Art. 72 (1) W razie rozwiązania organu stanowiącego organ zarządzający wykonywa te tylko bieżące funkcje organu stanowiącego, które są konieczne dla utrzymania prawidłowego biegu gospodarki samorządowej.

(2) Organ zarządzający w okresie, o którym mowa w ustępie poprzedzającym, nie może podejmować czynności, trwale obciążających finansowo gminę... Powyższe ograniczenia uprawnień organu zarządzającego nie dotyczą przypadków, w których chodzi o wykonanie prawomocnej uchwały rozwiązanego organu uchwalającego [9]);.... Organowi zarządzającemu przysługuje również prawo zaciągania w imieniu i na rzecz związku samorządowego pożyczek długoterminowych oraz obciążania w tym celu nieruchomości, jeżeli pożyczki te przeznaczone są wyłącznie do skonwertowania zobowiązań, jakie ciążyły na związku samorządowym w chwili rozwiązania jego organu stanowiącego.

(3) Wszelkie postanowienia i decyzje w zastępstwie rozwiązanego organu stanowiącego organ zarządzający podejmie kolegjalnie.

(4) Gdy organ zarządzający jest rozwiązany, rada gminy zaś urzęduje nadal, wówczas zakres działania kolegjum zarządu do czasu ukonstytuowania się nowowybranego przechodzi na przełożonego gminy lub jego zastępcę, jeżeli jedno z tych stanowisk zajmuje zawodowy członek zarządu i pozostaje na tem stanowisku, w przeciwnym razie — na tymczasowego przełożonego gminy, sprawującego zarząd w pełnym zakresie art. 44, 46 i 47 ust. (1) z ograniczeniem, wynikającem z ust. (4) art. 73....

(5) ....

(6) ....

[9]) Jeżeli więc organ stanowiący przed rozwiązaniem uchwalił prawomocnie pożyczkę długoterminową, a nie zrealizował jej, to zarząd tymczasowy może tę pożyczkę zrealizować.

Art. 73. (1) W razie, gdy rada gminy jest rozwiązana, mandaty zaś przełożonego gminy lub jego zastępcy, bądź zastępców, wygasły, albo osoby te złożyły je lub utraciły, bądź też zawieszone są w pełnieniu służby, władza, powołana w myśl art. 50 ust. (1) i (2) do zatwierdzenia wyborów przełożonego gminy, upoważniona jest do powołania tymczasowego przełożonego gminy, a w razie potrzeby również jego zastępców.

(2) ....

(3) Tymczasowy zarząd łączy zakres działania organu stanowiącego i zarządzającego z ograniczeniami, przewidzianemi w art. 72 ust. (2)....

(4) ....

(5) Funkcje tymczasowego zarządu w powiatowym związku samorządowym w razie rozwiązania rady powiatowej i wydziału powiatowego sprawuje jednoosobowo starosta powiatowy; w tym przypadku do zakresu działania starosty powiatowego stosuje się odpowiednio postanowienia, zawarte w art. 72 ust. (2), oraz postanowienia ust. (3) niniejszego artykułu".

Na zakończenie wspomnieć jeszcze należy o dwóch rodzajach pożyczek związków samorządowych, których dotyczą specjalne przepisy i które interesują także K. K. O.; są to: pożyczki zagraniczne i pożyczki, zaciągane przez związki samorządowe w K. K. O.

Sprawę pożyczek zagranicznych reguluje rozporządzenie Prezydenta R. P. z 12.III.1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 290). Pierwsze dwa jego artykuły brzmią, jak następuje:

„Art. 1. Związki komunalne obowiązane są uzyskać zezwolenie Ministra Spraw Wewn. w porozumieniu z Ministrem Skarbu na bezpośrednie lub pośrednie zaciągnięcie kredytów zagranicznych, na bezpośrednie lub pośrednie emitowanie pożyczek zagranicznych, na bezpośrednią lub pośrednią sprzedaż własnych obligacyj na nominalną kwotę powyżej 5 miljonów złotych, jak również na przyjęcie gwarancji albo udzielenie zabezpieczenia dla takich kredytów i pożyczek.

Związki komunalne nie potrzebują uzyskiwać zezwolenia Min. Spr. Wewn. w porozumieniu z Min. Skarbu w rozumieniu ustępu 1, o ile, przedstawiając na zasadzie art. 33 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych uchwałę swą władzy nadzorczej do zatwierdzenia, wyraźnie zaznaczą, że uchwała ma na celu jedną z tranzakcyj, wymienionych w ustępie 1.

Powyższe przepisy odnoszą się również do przedsiębiorstw i komunalnych instytucyj kredytowych.

Art. 2. Wszelkie instytucje kredytowe obowiązane są do uzyskania zezwolenia Ministra Skarbu na bezpośrednią lub pośrednią sprzedaż zagranicę pakietów obligacyj i listów zastawnych towarzystw i instytucyj kredytu długoterminowego na kwotę powyżej 5.000.000 złotych, chociażby sprzedaż taka miała być dokonywana częściami".

W sprawie zaś pożyczek związków samorządowych w K. K. O. — art. 25 rozporządzenia Prezy-

denta R. P. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 860) zawiera następujące przepisy:

„(1) Ogólna suma zadłużenia związku założycielskiego i innych związków samorządowych oraz przedsiębiorstw i zakładów komunalnych w kasie oszczędności nie może przekraczać 20% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych, wykazanej w bilansie kasy na ostatni dzień roku obrotowego. Zakup obligacyj, emitowanych przez związki samorządowe, uważa się za równoznaczny z udzieleniem związkowi samorządowemu pożyczki.

(2) Udzielanie pożyczek związkowi założycielskiemu i innym związkom samorządowym oraz przedsiębiorstwom i zakładom komunalnym w ciągu pierwszych dwóch lat od założenia kasy nie jest dopuszczalne".

Antoni Hebrowski.

Z teki porad

PRZEDAWNIENIE WEKSLOWE I SKARGA Z TYTUŁU NIESŁUSZNEGO ZBOGACENIA.

Kwestję przedawnienia wekslowego normują art. 70 — 74 ustawy wekslowej. Według art. 70 ustawy wekslowej, roszczenie wekslowe przeciwko akceptantowi przy wekslu trasowanym, a wystawcy przy wekslu sola, przedawnia się w trzy lata od dnia płatności wekslu. Po upływie tego okresu akceptant wekslowo nie odpowiada ani wobec posiadacza wekslu, ani wobec każdego innego wierzyciela wekslowego (regredjenta). Roszczenie natomiast posiadacza wekslowego wobec indosantów i wystawcy przy wekslu trasowanym przedawnia się z upływem roku od dnia protestu, dokonanego w należytym czasie, względnie od dnia płatności w wypadku zastrzeżenia „bez kosztów". Nie zawsze jednak Kasie będzie przysługiwało prawo dochodzenia pretensji, przeciw indosantom w ciągu roku. W wypadku, jeżeli Kasa weksel zremitowała na inną instytucję (zredyskontowała) a następnie wykupiła go już po proteście dokonanym przez instytucję, której dany weksel na mocy indosu ustąpiła, to w tym wypadku będzie jednym z indosantów i w stosunku do niej będzie mieć zastosowanie ustęp ostatni art. 70 ustawy wekslowej, t. zn. roszczenie jej przeciwko poprzedzającym ją indosantom przedawniać się będzie z upływem sześciu miesięcy od dnia wykupienia wekslu z protestem. Jest to duża dla instytucyj wierzycielskich niewygoda. Licząc się z tem, w obrocie między niektóremi bankami przyjęto za zasadę, że zwraca się podawcy (instytucji wierzycielskiej) niewykupiony weksel bez protestu w następnym dniu po terminie płatności. W ten sposób instytucja wierzycielska ma jeszcze dwa dni czasu do zaprotestowania wekslu, nie będąc narażoną na skrócone przedawnienie z mocy ustępu ostatniego art. 70 ustawy wekslowej.

Jeżeli chodzi o przedawnienie roszczeń w stosunku do awalisty (poręczyciela), to trzeba mieć na uwadze art. 31 ustawy wekslowej, w myśl którego poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten za kogo udzielono poręczenia. W praktyce naszych Kas spotykamy się niemal wyłącznie z poręczeniem za akceptanta (wystawcę — przy sola wekslu). Taki awalista odpowiada wekslowo w ciągu trzech lat od dnia płatności weksla, a to zgodnie z ust. 1 art. 70 ustawy wekslowej, bez względu na to, czy dokonano protestu wekslu, czy też nie.

Przyczyny, przerywające bieg przedawnienia wylicza art. 71 ustawy wekslowej. Najczęściej przerywamy bieg przedawnienia w drodze wytoczenia powództwa (skargi) przed sąd właściwy. Przerwane jednak przedawnienie wekslowe biegnie na nowo w razie nienależytego popierania skargi, biegnie ono nanowo od daty dokonania ostatniej czynności procesowej. Kończy się ostatecznie przedawnienie wekslowe z chwilą uprawomocnienia się wyroku sądowego, na równi z którym trzeba traktować nakaz zapłaty, wydany przez sąd w drodze przewidzianej w rozdziale I tytułu V księgi II (art. 458 — 468) Kodeksu Postępowania Cywilnego (w t. zw. postępowaniu nakazowem). Z tą chwilą może już być mowa tylko o przedawnieniu na zasadach ogólnych, a więc o przedawnieniu dwudziestoletniem, zgodnie z art. 281 Kodeksu Zobowiązań [1]).

Mówiąc o przerwie przedawnienia wekslowego, zwrócić należy uwagę na postanowienie art. 73 ustawy wekslowej, według którego przerwa przedawnienia skuteczna jest jedynie wobec tego dłużnika wekslowego, którego dotyczy przyczyna przerwy. Wnosząc przeto skargę przeciwko jednemu z dłużników wekslowych (wystawcy lub jednemu z indosantów), bynajmniej nie przerywamy biegu przedawnienia w stosunku do dłużników pozostałych. Nasuwa się przeto praktyczna wskazówka, by powództwo sądowe wnosić jednocześnie przeciwko wszystkim dłużnikom z danego wekslu zobowiązanym.

Zachodzi jeszcze pytanie, czy przerywając przedawnienie w stosunku do jednego z dłużników wekslowych, dajmy na to, wystawcy sola wekslu, czy w tym wypadku przerywamy jednocześnie przedawnienie przeciwko jego awalistom.

Na pytanie to daje nam odpowiedź art. 15 Kodeksu Zobowiązań: przerwanie lub zawieszenie biegu przedawnienia w stosunku do jednego z dłużników solidarnych nie ma skutku wobec pozostałych.

I jeszcze jedna praktyczna przestroga; w pozwie wekslowym należy wyraźnie domagać się zasądzenia należności od wszystkich dłużników *solidarnie.* W razie przeciwnym można się narazić na to, że dłużnicy wekslowi mogą zażądać stosunkowego podziału sumy (pro rata parte), co mogłoby narazić

[1]) Pod rządem dawnej Ustawy Postępowania Cywilnego chwilą, z którą kończyło się ostatecznie przedawnienie weklowe (skrócone) a zaczynał się bieg przedawnienia na zasadach ogólnych, był moment uprawomocnienia się klauzuli egzekucyjnej, t. zn. doręczenia przez komornika dłużnikowi nakazu zapłaty, wraz z dokumentem opatrzonym klauzulą egzekucyjną (art. 161^{11} i 161^{16} U. P. C.).

wierzyciela na poważne kłopoty przy egzekucji i ewentualne straty, w razie niewypłacalności niektórych z dłużników.

Pragnąc w zupełności wyczerpać omawiane zagadnienie, musimy wspomnieć jeszcze o jednego rodzaju przedawnieniu, które moglibyśmy nazwać przedawnieniem skutków czynności egzekucyjnych. O tym szczególnym rodzaju przedawnienia wspomina art. 562 Kodeksu Postępowania Cywilnego. Postępowanie egzekucyjne umarza się z mocy samego prawa, jeżeli wierzyciel w ciągu lat trzech nie popierał egzekucji, lub nie żądał wznowienia zawieszonego postępowania. Termin ten biegnie od dnia dokonania ostatniej czynności egzekucyjnej, bądź od ustania przyczyny zawieszenia postępowania. Oczywista, umorzenie postępowania egzekucyjnego nie skutkuje bynajmniej umorzenia wierzytelności, powoduje jeno uchylenie dokonanych już czynności egzekucyjnych, lecz nie tamuje wierzycielowi możności wszczęcia ponownej egzekucji, chyba, że egzekucja wogóle jest niedopuszczalna. Rozumie się również, że koszty umorzonego w ten sposób postępowania obciążać będą niedbałego wierzyciela.

W związku z omawianem przez nas zagadnieniem może nas interesować jeszcze jedna kwestja, a mianowicie, czy przedawnienie wekslowe ma charakter prekluzji, czy też zwykłego przedawnienia, innemi słowy, „czy sąd z urzędu może zastosować ekscepcję przedawnienia, czy też tylko i jedynie na wniosek strony pozwanej. Pretensji wekslowej możemy dochodzić dwojaką drogą: drogą normalnego powództwa cywilnego, względnie w trybie uproszczonym, w t. zw. postępowaniu nakazowem. Otóż w postępowaniu zwykłem, sąd z urzędu ekscepcji przedawnienia zastosować nie może; może to uczynić tylko na wniosek pozwanego dłużnika. Inaczej przedstawiać się będzie sprawa, jeśli pretensji dochodzić będziemy w trybie postępowania nakazowego. Według art. 459 Kodeksu Postępowania Cywilnego sąd wydaje nakaz zapłaty, jeśli roszczenie opiera się na wekslu, mającym wszelkie warunki ważności. Ponieważ pretensja z wekslu przedawnionego jest wątpliwą, z tego więc względu sąd na podstawie takiego wekslu nakazu zapłaty nie wyda.

Z kwestją przedawnienia wekslowego wiąże się również zagadnienie skargi z tytułu niesłusznego zbogacenia. Skardze z tytułu niesłusznego zbogacenia poświęcony jest art. 75 ustawy wekslowej. Ze skargą tą występować może posiadacz wekslu, którego wierzytelność wekslowa wygasła skutkiem przedawnienia lub niedokonania czynności zachowawczych. Prawo do jej wytoczenia przysługuje w ciągu trzech lat od daty zgaśnięcia zobowiązania wekslowego. Pretensji z tytułu niesłusznego zbogacenia można dochodzić przeciwko wystawcy wekslu własnego, bądź trasowanego, lub akceptanta wekslu trasowanego; w stosunku do innych osób z wekslu zobowiązanych skarga ta nie przysługuje. Warunkiem skargi jest z jednej strony szkoda posiadacza wekslu, a z drugiej strony zbogacenie się zobowiązanego. Powód musi zatem dowieść zbogacenia się z jego szkodą osoby pozwanej. Dowodem zbogacenia się wystawcy wekslu własnego może służyć zamieszczone na wekslu stwierdzenie otrzymania waluty przez pozwanego (orzeczenie Izby I Sądu Najwyższego z dn. 23 października 1930 r. C. 1273/30). Na tem właśnie polega cała pożyteczność klauzuli walutowej („walutę otrzymałem"). Ponieważ skarga z tytułu niesłusznego zbogacenia, nie jest skargą wekslową, przeto nic nie stoi na przeszkodzie do wniesienia jej nawet w tym wypadku, gdy normalna skarga wekslowa, wskutek przedawnienia, została przez sąd odrzucona. Zarzut rzeczy osądzonej w danym wypadku pozwanemu nie powinien przysługiwać.

W.

Ze Związku Związków K. K. O.

1. ZEBRANIE RADY ZWIĄZKU ZWIĄZKÓW K. K. O.

W dniu 25 lutego b. r. odbyło się w lokalu Polskiego Banku Komunalnego w Warszawie zebranie Rady Związku Związków K. K. O. pod przewodnictwem p. Prezesa Zdanowskiego, przy udziale wszystkich członków Rady oraz przedstawicieli Min. Skarbu i Min. Spraw Wewnętrznych.

Przedmiotem obrad były m. i. sprawy następujące:

1. *Wybór nowych władz.* Po przyjęciu sprawozdania Prezydjum za r. 1934 i uchwaleniu mu absolutorjum oraz po uchwaleniu budżetu na rok 1935 dokonano wyborów nowych władz Związku. Do Prezydjum wybrano ponownie: p. J. Zdanowskiego — na Prezesa oraz pp. L. Barciszewskiego z Bydgoszczy, A. Kocura z Katowic i St. Uhmę ze Lwowa — na Wiceprezesów. Do Komisji Rewizyjnej również ponownie weszli pp. J. Dorawski, M. Szczepkowski i M. Tułacz.

2. *Propaganda.* Zastanawiano się nad potrzebą stworzenia centralnego funduszu propagandowego, celem wzmożenia propagandy centralnej. Specjalną uwagę poświęcono szkolnym kasom oszczędności, których tworzenie natrafiło na niespodziewaną przeszkodę w postaci faworyzowania przez okręgowe władze szkolne — P. K. O. Związki interwenjują w obronie jedynie, ich zdaniem, słusznej zasady przestrzegania równorzędności w traktowaniu P. K. O. i K. K. O. i mają nadzieję, że będzie ona nadal zachowana. Wreszcie uchwalono zalecić Kasom współdziałanie na miejscu z organizacjami młodzieży, w szczególności ze Stowarzyszeniem Młodzieży Katolickiej i ze Związkiem Młodzieży Wiejskiej.

3. *Kongres Paryski.* Stwierdzono z zadowoleniem, że liczba zgłoszeń na Kongres przekroczyła znacznie 70 osób, co umożliwi postawienie sprawy uznania języka polskiego, jako języka obrad. Definitywne i imienne listy zgłoszeń wraz z opłatami za uczestnictwo Związki prześlą w ciągu tygodnia do Biura Związku Związków K. K. O.

Postanowiono też wziąć udział w naradzie, zwołanej przez p. Wiceministra Spraw Wewnętrznych Korsaka, celem stworzenia komitetu organizacyjnego polskiej delegacji na Kongres Paryski.

4. Kredyty rzemieślnicze. Rada rozważała ponownie sprawę kredytów rzemieślniczych w związku z wysuniętemi ostatnio zarzutami pod adresem K. K. O. Rada stwierdziła bezpodstawność zarzutów, które polegają na mylnej interpretacji odnośnych uchwał Kongresu Związku K. K. O. w Warszawie oraz zaleciła Kasom, by w miarę możności udzielały rzemieślnikom kredytów ze swych własnych funduszów na dogodnych warunkach. Odnośnie rozprowadzania przez K. K. O. kredytów B. G. K. Rada postanowiła domagać się, albo zwolnienia Kas z obliga za ich spłacalność, albo też zmiany warunków, któreby zapewniły Kasom dostateczną marżę, pozwalającą też na pokrycie delcredere oraz całkowitą swobodę decyzji w udzielaniu kredytów.

5. Obniżenie oprocentowania wkładów. Biorąc pod uwagę postępujące upłynnienie rynku finansowego, które zaznacza się również w K. K. O. w postaci stałego obecnie wzrastania wkładów, Rada uznała obniżenie w niedługim czasie o ½% oprocentowania w szczególności nowych wkładów za gospodarczo uzasadnione, pod warunkiem wszakże, iż obniżka obejmie równocześnie wszystkie instytucje finansowe.

6. Koszty kontroli K. K. O. Postanowiono, że koszty kontroli K. K. O., wykonywanej bezpośrednio przez Min. Skarbu, rozłożone będą między Związki w stosunku do iloczynu liczby Kas każdego Związku, posiadających ponad miljon złotych wkładów i sumy wkładów w tych Kasach.

7. Zebranie Prezydjum Zrzeszenia Słowiańskich K. K. O. Przyjęto do wiadomości odbycie się zebrania Prezydjum Zrzeszenia Słowiańskich K. K. O. w Brnie i komunikat tegoż Prezydjum.

2. KOMUNIKAT PREZYDJUM ZRZESZENIA SŁOWIAŃSKICH KAS OSZCZĘDNOŚCI.

Dnia 17 lutego 1935 roku odbyło się w Brnie posiedzenie Prezydjum Zrzeszenia Słowiańskich Kas Oszczędności przy udziale delegatów Związków Kas Oszczędności Rzeczypospolitej Polskiej, Królestwa Jugosławji i Rzeczypospolitej Czechosłowackiej.

Rozważono sprawy, dotyczące położenia instytucyj oszczędnościowych w tych trzech państwach słowiańskich i rolę Kas w okresie obecnego gospodarczego kryzysu.

Stwierdzono z zadowoleniem, że Kasy Oszczędności w tym czasie spełniają należycie swoje zadanie i wykazują dowodnie, że są ważnym czynnikiem w strukturze gospodarczej państw. Jest zatem w interesie każdego państwa i jego ludności popierać organizacje oszczędnościowe i ułatwiać im działalność, mającą doniosłe znaczenie społeczne.

Przykładem tego może być nowe prawo polskie, które daje Kasom Oszczędności pewne uprzywilejowanie zarówno w dziedzinie podatkowej, jak przez uznanie ich za instytucje prawa publicznego, co przyczyni się z pewnością do dalszego wzrostu i rozwoju Kas.

Prezydjum jest przeświadczone, że także w Jugosławji w najbliższym czasie wejdzie w życie nowa ustawa o Kasach Oszczędności i że w ten sposób zostanie położony kamień węgielny pod budowę ich pomyślnej przyszłości.

Prezydjum Zrzeszenia Słowiańskich Kas Oszczędności publicznie stwierdza szczerą wolę Kas Oszczędności polskich, jugosłowiańskich i czechosłowackich prowadzenia dalszej wytężonej pracy dla rozkwitu oszczędnictwa w krajach słowiańskich i szerzenia idei oszczędności wśród narodów słowiańskich, a to w celu podniesienia ich dobrobytu i wzmocnienia ich gospodarczej i politycznej niezawisłości.

Komunikaty Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

1. POSIEDZENIE ZARZĄDU ZWIĄZKU.

W dniu 26 lutego r. b., pod przewodnictwem Prezesa Związku, p. M. Szczepkowskiego, odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie. Na posiedzeniu tem między innemi:

1) przyjęto do wiadomości sprawozdanie rachunkowe wraz z bilansem Związku za rok 1934, oraz ustalono projekt budżetu na rok 1935;

2) podzielono opinję Rady Związku Związków o celowości obniżenia o ½% odsetek płaconych przez K. K. O. od wkładów i innych lokat pieniężnych;

3) postanowiono wystąpić do Ministerstwa Skarbu z memorjałem w sprawie wyłączenia K. K. O. z pod przepisów art. 60 ordynacji podatkowej. Możność bowiem badania ksiąg K. K. O. przez delegatów władz skarbowych stwarza pośród klienteli K. K. O. niepożądaną psychozę, niesprzyjającą procesowi kapitalizacji, a z drugiej strony zebrane tą drogą informacje nie dają władzom skarbowym dostatecznego materjału dla celów wymiaru podatków;

4) zastanawiano się nad możliwościami uruchomienia przez K. K. O. lombardu pod zastaw obligacyj Pożyczki Narodowej; w sprawie tej Związek przedłoży odpowiednie wnioski Komisarzowi Generalnemu Pożyczki Narodowej;

5) zaopinjowano pozytywnie projekt K. K. O. pow. Grójeckiego w sprawie uruchomienia w Górze Kalwarji oddziału tejże Kasy.

2. INSTRUKCJA BILANSOWA.

W dniu 28 lutego b. r. Biuro Związku rozesłało zrzeszonym Kasom okólnik Nr. 6, dotyczący instrukcji bilansowej:

Nawiązując do n/okólnika Nr. 4 z dn. 21 stycznia r. b., powiadamiamy wszystkie zrzeszone Kasy, że Pan Minister Skarbu, reskryptem z dn. 25 lutego r. b. N. D. II 1715/4/35 zatwierdził z dwoma małemi poprawkami opracowany przez nasz Związek projekt instrukcji bilansowej dla K. K. O. Treść tego reskryptu brzmi, jak następuje:

„Na podstawie art. 42 ustęp 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 860) zatwierdzam w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych załączoną instrukcję Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie dla zrzeszonych Komunalnych Kas Oszczędności w sprawie sporządzania bilansów, jako część szczegółowych przepisów o prowadzeniu księgowości przez komunalne kasy oszczędności — z następującemi zmianami:

1) w § 9-tym ostatniego ustępu po słowie: „Dyrekcji“ zastępuje się słowo „oraz“ przecinkiem, po słowie zaś „Księgowego“ skreśla się kropkę i dodaje słowa: „oraz członków Komisji Rewizyjnej“;

2) w Rachunku Strat i Zysków (załącznik III do instrukcji) w Zyskach po pozycji 8-ej wstawia się pozycję 9-tą w brzmieniu: „Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych“ i zmienia się dalszą kolejność pozycyj“.

Ostateczną redakcję pomienionej instrukcji, z uwzględnieniem powyższych poprawek, znajdą Kasy w Nr. 4 „Oszczędności“ z dn. 28 lutego r. b.

Zgodnie z postanowieniami tej instrukcji, oraz według zamieszczonych w niej schematów, winny Kasy najpóźniej do końca kwietnia r. b. zestawić i nadesłać nam do przejrzenia bilans netto za rok 1934. Dotyczy to również i tych Kas, które wprawdzie nadesłały bilanse za rok ubiegły, lecz zestawione w innym układzie.

Druki do zestawień bilansowych mogą Kasy nabywać bezpośrednio w Samorządowym Instytucie Wydawniczym. Schematy zaś innych zestawień statystycznych podamy zrzeszonym Kasom niebawem.

Kronika ustawodawcza i sądowa

ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

Weksel na łączne zlecenie dwu lub więcej osób.

Aleksandra S. wystawiła weksel na łączne zlecenie Izraela B. i Edwarda K. Weksel był w obiegu, jednakże wrócił do rąk Izraela B., wszystkie następne indosy były bowiem przekreślone. Izrael B., będąc w posiadaniu wekslu, wniósł sam jeden skargę wekslową do Sądu Grodzkiego. Sąd Grodzki wydał nakaz zapłaty. Aleksandra S. odwołała się do Sądu Okręgowego, który nakaz zapłaty uchylił. Izrael B. wniósł rewizję do Sądu Najwyższego, który orzeczeniem z dnia 22 lutego 1934 r. (C. II Rw. 3132/33) rewizji nie uwzględnił z następujących powodów: „Izrael B. i Edward K., jako współremitenci (osoby na których wspólne zlecenie wystawiono weksel) mogli tylko łącznie pod względem formalnej legitymacji wykonać uprawnienia z tego wekslu. Oddzielne podejmowanie podobnych czynności wyłącznie tylko przez powoda (Izraela B.), z powołaniem się na fakt posiadania przezeń spornego wekslu, nie mogło z tego względu nastąpić, że taki podział uprawnień formalnych nie da się pogodzić z pojęciem remitenta, które obejmuje wszystkich remitentów, jako jednolitą całość, i nie dopuszcza formalnoprawnej niezależności i samodzielności działania poszczególnych współremitentów“.

Orzeczenie powyższe ma duże praktyczne znaczenie, bowiem wyjaśnia sposób, w jaki musi być wnoszona skarga wekslowa w wypadku, gdy weksel wystawiono na łączne zlecenie kilku osób. Jak z treści motywów orzeczenia wynika, **skargę wekslową muszą wnosić wszystkie osoby, na zlecenie których weksel wystawiono.** Jest rzeczą obojętną, czy do odebrania waluty jest uprawniona tylko jedna z tych osób, a także, w czyjem posiadaniu weksel się znajduje, lub kto jest jego właścicielem. Może to oczywiście stwarzać znaczne komplikacje. Ze swej strony zaznaczamy, że w wypadku, gdyby na wekslu znajdowała się klauzula „na zlecenie osoby A lub osoby B“, albo „na zlecenie A i B solidarnie“, należy żądać indosu (żyra) obu tych osób, z uwagi na to, że „**współremitentom służy formalna legitymacja wekslowa jedynie łącznie, chociażby tylko jeden z nich był w posiadaniu wekslu lub każdy z nich z osobna był pod względem materjalnoprawnym uprawniony do żądania zapłaty**“, (teza S. N. — zbiór orzeczeń S. N., rok 1934 — zeszyt IX, poz. 596). Ze względu na komplikacje, jakie stąd wyniknąć mogą, K. K. O. nie powinny tego rodzaju weksli na łączne zlecenie przyjmować do dyskonta.

Cesja cywilna wekslu wraz z prawami, wynikającemi z klauzuli egzekucyjnej.

Daniel E. zapisał na swej nieruchomości kaucję hipoteczną, zabezpieczającą pięć weksli firmy „A.“, wystawionych przez tę firmę na zlecenie Spółki Akcyjnej S. Spółka Akcyjna S. zdyskontowała te weksle w Banku Handlowym w Łodzi, który je następnie zaprotestował i uzyskał klauzule egzekucyjne przeciw firmie A. i Spółce Akcyjnej S. Spółka Akcyjna S. zapłaciła bankowi należność, wobec czego bank aktem notarjalnym scedował weksle wraz z klauzulą egzekucyjną na rzecz Spółki. Wtedy Spółka Akcyjna S. zgłosiła w księdze hipotecznej wniosek o zamianę kaucji Daniela E. na czysty wpis. Wydział Hipoteczny wniosek zatwierdził, zaś Sąd Okręgowy, do którego odwołał się Daniel E. zatwierdził decyzję Wydziału Hipotecznego. Daniel E. złożył skargę kasacyjną, w której zarzuca, że wobec zapłaty przez Spółkę Akcyjną S. dług wekslowy wygasł, a zatem brak podstawy do zamiany kaucji na czysty wpis. Sąd Najwyższy skargę kasacyjną odrzucił z następujących powodów:

1) „w myśl art. 46 i 48 w związku z art. 101 prawa wekslowego **zobowiązanie wystawcy wekslu własnego istnieje niezależnie od zobowiązania indosanta**, dokonanie więc zapłaty wekslu przez indosanta nie powoduje wygaśnięcia zobowiązania wystawcy w stosunku do indosanta, który ma prawo do zwrotnego poszukiwania zapłaconej sumy przeciwko wystawcy“;

2) „cesja wekslu wraz z prawami, wynikającemi z klauzuli egzekucyjnej, dokonana przez posiadacza wekslu na rzecz indosanta, nie jest przeciwna prawu ani wekslowemu, ani cywilnemu, indosant więc, który w ten sposób wykupił weksel, jest uprawniony do poszukiwania zapłaconej sumy od wystawcy w tych samych granicach, w jakich prawo to służyło cedentowi, a nadto może korzystać z uprawnień, które mu osobiście służą przeciwko wystawcy". Mogła zatem Spółka Akcyjna S. żądać zamiany kaucji hipotecznej na czysty wpis. (Orzeczenie S. N. z dnia 20 kwietnia 1934 r. (C. I 1476/33) — zbiór orzeczeń S. N. rok 1934, zeszyt X, poz. 697).

Kronika Krajowa

Zmiana statutu Banku Polskiego.

W dniu 26 lutego r. b. odbyło się pod przewodnictwem Prezesa Banku Polskiego p. dr. Wł. Wróblewskiego Walne zebranie akcjonarjuszów. Na wstępie Prezes Wróblewski wygłosił przemówienie, w którem scharakteryzował naszą sytuację gospodarczą, położenie na rynku pieniężnym, zwracając specjalną uwagę na konieczność „znalezienia własnych dróg gospodarczej poprawy". Upoważnia nas do tego odrębność naszego położenia, stała waluta, niskie ceny, niska stopa życiowa ludności i duża jej odporność. Dzięki tym czynnikom mamy stały przyrost oszczędności, który „ułatwi dostarczenie środków na odbudowę gospodarczą zarówno państwu, jak i inicjatywie prywatnej". W końcu podkreślił coraz większą rolę kredytu państwowego w życiu gospodarczem kraju, zapowiadając zarazem zbliżanie się chwili, w której i „Bank Polski będzie mógł podjąć w pełni czynną współpracę nad rozkwitem gospodarstwa narodowego we wszystkich dziedzinach".

Z kolei walne zebranie zatwierdziło sprawozdanie Banku za r. 1934 wraz z bilansem oraz rachunkiem zysków i strat. Odkładając omówienie sprawozdania do następnego N-ru „Oszczędności", zaznaczyć tu pragniemy, że Bank Polski zamknął rok czystym zyskiem w wysokości 12.245.000 zł, z czego przeznaczono na dywidendę 12 miljonów, czyli 8% od kapitału zakładowego. Dywidenda jest płatna, począwszy od 27 lutego b. r.

W dalszym ciągu Walne Zebranie przyjęło zmiany statutu Banku Polskiego, zaproponowane przez Prezesa, odnośnie art. 7, 8, 13, 14, 21, 44 i 55-go. Najważniejszą jest zmiana art. 55-go statutu. W nowem brzmieniu punkt e) art. 55 będzie brzmiał w ten sposób, że do zakresu działania Banku należy „kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów procentowych państwowych, komunalnych i hipotecznych, notowanych na giełdach krajowych. Ogólna suma zużyta na zakup tych papierów nie może przekraczać 150 milj. zł.". W myśl dotychczasowego brzmienia na zakup tych papierów wolno było użyć tylko 10% kapitałów własnych Banku (a więc zakładowego i funduszu rezerwowego).

Zmiana ta — jak uzasadnił Prezes Wróblewski — była konieczną dla uzgodnienia postanowień ustaw oddłużeniowych ze statutem Banku. Bowiem w myśl ustaw oddłużeniowych Bank Polski może stanąć w obliczu konieczności zakupu papierów. Przy ustaleniu wysokości, w jakiej Bank może zakupywać wspomniane papiery, oparto się na cudzych doświadczeniach. Mianowicie prawie wszystkie banki emisyjne przewidują możliwość skupu papierów państwowych do wysokości ich kapitału zakładowego i funduszu rezerwowego. Ponieważ zaś Bank Polski posiada już w statucie przepis (art. 76), nakazujący lokowanie conajmniej połowy funduszu rezerwowego w papierach państwowych, przeto Bank ograniczył się do ustalenia na cele zakupu tych papierów sumy do wysokości 150 milj. zł., odpowiadającej sumie kapitału zakładowego.

Rozszerzenie działalności Banku akceptacyjnego.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku, które się odbyło 30 stycznia r. b. powzięło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego Banku o dalsze 7,5 milj. zł. do sumy 20 miljonów. Celem tego rozszerzenia podstaw finansowych Banku jest umożliwienie mu wzięcia większego udziału w akcji konwersyjnej, zgodnie z postanowieniami ostatnich rozporządzeń o oddłużeniu.

Nowy regulamin kredytowy przewiduje zgodnie z nowem ustawodawstwem oddłużeniowem, że kredyty akceptacyjne, udzielone na podkład wierzytelności, objętych dawnemi układami konwersyjnemi, zostaną sprolongowane; mianowicie kredyty, udzielone na zasadzie układów konwersyjnych, zawartych przed grudniem 1934 r. na okres do lat 7-miu, zostaną sprolongowane albo do lat 14, co dotyczy układów zawartych z posiadaczami gospodarstw grupy A, albo do lat 10, jeżeli układy zawarto z posiadaczami gospodarstw wiejskich grupy B.

Przed sprolongowaniem przez Bank Akceptacyjny kredytów akceptacyjnych instytucje wierzycielskie winny wprowadzić do układów zawartych przed grudniem 1934 r. odpowiednie zmiany, dotyczące spłat kapitału i oprocentowania.

(W najbliższym czasie zamieścimy omówienie warunków i procedury akcji konwersyjnej oraz prolongowania dotychczas uzyskanych kredytów akceptacyjnych, które zawiera wydana świeżo „Instrukcja Banku Akceptacyjnego").

Wzrost zadłużenia wewnętrznego Państwa.

Jak wynika z zestawienia G. U. S., zadłużenie państwa polskiego w ciągu r. ub. wzrosło znacznie. Przedewszystkiem b. znacznie zwiększyła się suma długów wewnętrznych, gdy długi zagraniczne nieco zmalały z powodu spadku wartości dolara.

	Stan na 1.I.1934	Stan na 1.I.1935
Długi wewnętrzne	**759.301.000**	**1.346.233.000**
a) Pożyczki emisyjne	540.227.000	1.012.575.000
w czem Pożyczka Narodowa	—	350.000.000
„ „ 3% poż. budowlana	—	35.421.000
„ „ 5% renta wieczysta S. I	—	15.000.000
„ „ bilety skarbowe	108.402.000	199.436.000
b) Różne długi wewnętrzne	219.074.000	333.658.000
w czem bezproc. kredyt w B. Polskim	90.000.000	90.000.000
w czem zadłużenie w B. G. K.	129.074.000	128.401.000
„ „ w P. K. O.	—	95.257.000
Długi zagraniczne	**3.544.372.000**	**3.345.414.000**
a) Pożyczki emisyjne	1.010.476.000	926.239.000
b) Zadłużenie wobec rządów państw	2.209.218.000	2.094.539.000
c) Długi polikwidacyjne	324.678.000	324.636.000
Ogółem	**4.303.673.000**	**4.691.646.000**

Suma długów wewnętrznych powiększyła się o 587 miljonów zł. Najważniejszą pozycję stanowi Pożyczka Narodowa, ale pozatem również dochodzą tu: 90 milj. biletów skarbowych, 35 milj. pożyczki budowlanej i 15 milj. renty wieczystej. Razem ogólna suma pożyczek emisyjnych wzrosła z 540 miljonów na 1.012 miljonów czyli prawie dwukrotnie. Inne długi wewnętrzne wzrosły o 114 milj. zł., w czem dług w P. K. O. w sumie 73 miljony zł. za wymianę papierów w walutach obcych i 22 miljony zł. za przerachowanie wkładów oszczędnościowych w walutach pełnowartościowych.

Długi zagraniczne uległy w tym czasie zmniejszeniu o zł. 199 miljonów zł. Długi z tytułu pożyczek emisyjnych zmniejszyły się o 84 milj., przeważnie na skutek spłat, natomiast zmniejszenie się długów wobec rządów państw o 114 miljonów należy przypisać niemal całkowicie spadkowi wartości walut zagranicznych.

Globalnie zadłużenie państwa wzrosło w ciągu roku o 388 miljonów i wynosi 140,6 na głowę ludności. Obciążenie wewnętrzne wzrosło z 23 zł. na 41 zł. na jednego mieszkańca.

STATYSTYKA

Wkłady w kasach oszczędności na dzień 31.I. 1935 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych.

Rodzaje kas oszczędności / Województwa	Liczba kas 31. I. 35	Na książeczkach oszczędnościowych: Wszelkie wkłady bez lokat instytucyj finansowych — Stan w dniu 31 XII	Stan w dniu 31.I	Zmiany % a 31.XII	Zmiany % a 31.I	Lokaty instytucyj finansowych b — Stan w dniu 31.XII	31.I	Na rachunkach bieżących, czekowych i żyrowych — Stan w dniu 31.XII	31.I
P. K. O.	**1**	**624 374**	**641 021**	+ *4,7*	+ *2,7*	—	—	**233 683**	**198 402**
Komunalne *c*	**363**	**580 995**	**595 622**	+ *1,1*	+ *2,5*	**22 476**	**22 682**	**52 283**	**56 693**
Powiatowe	227	191 316	195 459	+ *0,9*	+ *2.2*	11 298	11 433	19 871	20 375
Miejskie	130	384 840	395 308	+ *1,2*	+ *2,7*	10 945	11 016	32 106	32 942
Zw. Międzykom.	5	3 685	3 695	+ *2,0*	+ *0,3*	233	233	172	178
Wojewódzka	1	1 154	1 160	+ *8,6*	+ *0,5*	—	—	134	198
M. st. Warszawa	1	67 833	71 310	+ *2,7*	+ *5,1*	972	1 111	15 724	16 717
Warszawa	26	23 939	24 882	+ *4,1*	+ *3,9*	856	845	3 832	4 043
Łódź	18	9 470	9 700	+ *2,0*	+ *2,4*	448	450	1 802	1 986
Kielce	18	13 390	13 383	+ *1,3*	— *0,1*	359	429	1 752	1 752
Lublin	19	5 727	5 773	+ *2.2*	+ *0,8*	412	410	565	651
Białystok	14	3 663	3 722	+ *3,7*	+ *1,6*	411	406	674	820
Wilno	8	4 681	4 758	+ *0,7*	+ *1,6*	27	27	444	496
Nowogródek	8	1 027	1 045	+ *4,5*	+ *1,8*	65	65	128	140
Polesie	9	1 139	1 168	+ *5,8*	+ *2,5*	321	330	297	324
Wołyń	14	2 276	2 388	+ *6,1*	+ *4,9*	170	171	915	893
Poznań	74	95 797	97 654	+ *0,1*	+ *1,9*	6 613	6 440	7 098	7 222
Pomorze	41	31 624	32 301	+ *0,3*	+ *2,1*	3 548	3 537	4 722	4 834
Śląsk	18	100 011	105 238	+ *1,5*	+ *5,2*	5 212	5 444	5 512	5 829
Kraków	24	121 550	123 320	+ *0.7*	+ *1,5*	1 703	1 717	4 430	4 614
Lwów	36	78 845	79 035	+ *0,2*	+ *0,2*	437	397	3 861	5 810
Stanisławów	17	13 730	13 706	+ *1,4*	— *0.2*	433	416	282	315
Tarnopol	18	6 293	6 239	— *0,9*	— *0,9*	489	487	245	247
Inne kasy	**2**	**30 710**	**31 095**	+ *1,8*	+ *1,3*	**1 958**	**1 977**	**190**	**220**

a W porównaniu z miesiącem poprzednim. *b* Zadłużenie Kas Oszczędności w bankach i innych instytucjach finansowych w formie lokat tych instytucyj na książeczkach oszczędnościowych (bez zadłużenia na rachunkach nostro i loro). *c* Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: w grudniu dla 22 kas, w styczniu dla 85 kas.

Źródło: Sprawozdania miesięczne poszczególnych kas.

NADESŁANE

„Przegląd Gospodarczy“ Nr. 4 z 15 lutego zawiera treść następującą: „Przegląd sytuacji“ — E. R.; „Polski przemysł węglowy w 1934 r. (II) — A. K.; „Organizacje przymusowe we Francji“ — T. Sławiński; „Z gospodarczego położenia Stanów Zjednoczonych A. P.“ — Maciej I. Drybiński. Poza tem zeszyt zawiera: Notatki, Rynek pieniężny, Rynki towarowe oraz Kronikę.

„Rolnik-Ekonomista“ Nr. 4 zawiera: „Aktualne zagadnienia polityki rolniczej — z przemówienia sprawozdawcy budżetowego Min. Roln. i R. R. p. posła W. Karwackiego oraz artykuł Dr. B. Dederki: „Margaryna czy masło“. — W sprawozdaniu z działalności izb i organizacyj rolniczych omówiono prace Podkomisji finansowo-podatkowej Lubelskiej Izby Rolniczej, akcję łąkarską Białostockiej Izby Rolniczej, V-ty Ogólnopolski Zjazd Fachowo-rolniczy. — Przegląd rynków zawiera sprawozdania z rynków zbożowych, zwierzęcych, jajczarskich, rybnych, drzewnych i nasiennych. Treść numeru uzupełnia kronika krajowa, oraz statystyka.

INSTRUKCJA

dla Komunalnych Kas Oszczędności

należących do Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

w sprawie sporządzania bilansów,

zatwierdzone reskryptem Pana Ministra Skarbu z dn. 25 lutego 1935 r. Nr. 8.II 1715/4/35.

§ 1.

Bilans K. K. O. (łączny) powinien zawierać cały majątek Kasy t. j. łączny majątek centrali, oddziałów, agentur, zbiornic i zakładu zastawniczego.

Bilanse kwartalne surowe (brutto), a mianowicie na dzień 31 marca, 30 czerwca, 30 września i 31 grudnia, obowiązana jest Dyrekcja (Zarząd) K. K. O. zestawiać według wzoru — załącznik I — i nadsyłać je do Związku K. K. O. w 2-ch egzemplarzach, najpóźniej do dnia 15-go miesiąca, następującego po miesiącu sprawozdawczym.

Do bilansów kwartalnych surowych (brutto) Kasy (łącznych), dołączać należy bilanse kwartalne surowe (brutto) centrali oraz wszystkich oddziałów Kasy, sporządzone w/g przepisowego wzoru (załącznik I) oraz bilanse surowe (brutto) zakładu zastawniczego Kasy (załącznik VII).

Zauważyć należy, że w bilansach oddziałów Kasy po stronie czynnej nie mają zastosowania poz. 16, 22, 30 i 31 — natomiast dochodzą nowe pozycje: 1) Rach. Oddziału w Centrali i 2) Rach. Centrali w Oddziale, po stronie zaś biernej nie mają zastosowania poz. od 1 — 5, 11, 12, 14, 18, 23, 30 i 31 — natomiast dochodzą pozycje wspomniane wyżej.

W bilansach surowych Centrali (bez oddziałów) dochodzą po stronie czynnej, jak i biernej 4 dodatkowe pozycje: 1) R-k Centrali w Oddziałach, 2) R-k Centrali w Zakładzie zastawniczym Kasy, 3) R-k Oddziałów w Centrali i 4) R-k Zakładu Zastawniczego Kasy w Centrali.

Jeśli jeden rachunek w bilansie Centrali, oddziału czy Zakł. zastawniczego wykazuje saldo debetowe, zaś drugi — kredytowe, to należy wykazywać oba salda osobno, a nie kompensować ich.

§ 2.

Wszystkie rubryki winny być wypełnione dokładnie i zgodnie ze stanem rachunków, wynikającym z ksiąg K. K. O. W razie, jeśli K. K. O. nie prowadzi pewnych operacyj i wskutek tego nie posiada odnośnych rachunków, umieszczonych we wzorze, a także nie posiada rachunków im odpowiadających, winna to zaznaczyć kreską w rubryce, przeznaczonej dla zamieszczania kwot.

§ 3.

Aż do odwołania nie jest wymagane, aby wewnętrzna księgowość K. K. O. była całkowicie dostosowana do wzoru bilansu, jednakże sumy podawane w bilansach, sporządzanych według przepisowego wzoru, winny wynikać z rachunków wewnętrznej księgowości, chociaż sumy te mogą powstać drogą kumulacji lub rozbijania sald rachunków wewnętrznej księgowości.

§ 4.

Pozycje w walutach obcych winny być w kwartalnych bilansach surowych (brutto) zamieszczane w równowartości złotowej, wynikłej z przeliczenia sald w walutach obcych, po stosowanych w wewnętrznej księgowości kursach stałych.

Stałe kursy przeliczeniowe ustanawia dla Kas i zmienia je w razie potrzeby Związek K. K. O., po uprzednim zatwierdzeniu tych kursów przez Ministerstwo Skarbu.

§ 5.

Wzór bilansu kwartalnego surowego (brutto) zawiera 3 rubryki dla sum. W pierwszej rubryce dla sum zatytułowanych „w tem w walutach obcych zł.“, należy podawać w złotych obiegowych odnośne pozycje bilansu w walutach obcych, przeliczane na złote w sposób, wskazany wyżej (§ 4) i w tejże samej wysokości stanowiące część składową dalszych rubryk dla sum.

§ 6.

Przy wypełnianiu formularza bilansu surowego (brutto) należy obowiązkowo stosować się do niżej podanych wskazówek:

STAN CZYNNY.

1. Kasa i sumy do dyspozycji.

a) g o t o w i z n a.

W pozycji tej podawać należy pozostałość gotówki tylko w złotych. Do pozostałości kasowej nie mogą być zaliczane czeki, kartki, kwity zaliczkowe i t. p. W pozycji tej należy wykazywać zatem tylko efektywną gotówkę złotową.

Nie mogą być zatem zaliczane do tej pozycji waluty obce.

b) p o z o s t a ł o ś ć w B a n k u P o l s k i m i P. K. O.

W pozycji tej należy wykazać tylko sumy, znajdujące się na rachunkach żyrowych w Banku Polskim i czekowych w P. K. O.

c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych.

W pozycji tej należy wykazywać takie sumy do dyspozycji Kasy, które mają charakter rezerw kasowych, w szczególności w tej pozycji winny być wykazywane sumy, płatne na każde żądanie, lub conajwyżej z 3-dniowem wypowiedzeniem.

d) pozostałość w innych K. K. O.

W pozycji tej należy wykazywać sumy, ulokowane jako rezerwy kasowe w innych K. K. O., o ile istnieje bezwzględna pewność, że sumy te będą wypłacone na każde żądanie, a najpóźniej za 3-dniowem wypowiedzeniem.

W żadnym wypadku nie mogą tu figurować lokaty z dłuższem wypowiedzeniem lub lokaty o charakterze udzielonego kredytu.

e) bony inwestycyjne.

W tej pozycji umieszczać należy w imiennej kwocie pozostałości znajdujących się w Kasie na dz. bilansu bonów (bezprocentowych) Funduszu Inwestycyjnego.

STAN CZYNNY.

2. Kupony.

W tej pozycji aktywów należy podawać sumę książkowych sald debetowych poszczególnych subkont księgi kuponów. Ewentualne salda kredytowe, wynikłe z dyskonta kuponów, nie powinny być odejmowane od sald debetowych, lecz wykazywane po stronie biernej w pozycji 21 (odsetki i prowizje oraz opłaty na koszty administracji).

STAN CZYNNY.

3. Waluty obce.

W pozycji tej podawać należy wszystkie posiadane przez Kasę efektywne waluty zagraniczne tak w banknotach, jak i monetach, po przeliczeniu na złote, w myśl przepisów § 4.

STAN CZYNNY.

4. Papiery wartościowe.

W pozycji tej należy podawać po stronie czynnej bilansu sumy sald debetowych rachunków poszczególnych gatunków papierów wartościowych, zgrupowane w pięć pozycyj (a — e), jak to podaje przytoczony wzór, zaś po stronie biernej w pozycji Nr. 22 w jednej kwocie — sumę ewentualnych sald kredytowych.

Punkt b) „papiery państwowe“ nie obejmuje Bonów Funduszu Inwestycyjnego (które umieszczać należy w p. e) pozycji 1 „Kasa i sumy do dyspozycji“) oraz listów zastawnych i obligacyj Banku Gospodarstwa Krajowego, Państwowego Banku Rolnego i Banku Akceptacyjnego (które należą do punktu c) omawianej pozycji).

W odnośniku pod bilansem podana być winna suma sald debetowych rach. papierów wartościowych funduszu zasobowego.

STAN CZYNNY.

5. Banki i K. K. O. Loro i 6. Banki i K. K. O. Nostro.

STAN BIERNY.

15. Banki i K. K. O. Loro i 16. Banki i K. K. O. Nostro.

Umieszcza się w bilansie salda debetowe w aktywach i kredytowe w pasywach — korespondencyjnych rachunków banków i innych podobnych instytucyj kredytowych oraz Komunalnych Kas Oszczędności.

Ponadto dokonane z inicjatywy Kasy lokaty w bankach i innych K. K. O., posiadające charakter rezerw płatniczych, które jednak — wobec przepisów niniejszej instrukcji — nie mogą być zamieszczone w pozycji 1 stanu czynnego, należy zaliczyć do pozycji 6-tej stanu czynnego „Banki i K. K. O., Nostro“, natomiast lokaty posiadające charakter udzielonych kredytów należy zaliczyć do pozycji 5-tej „Banki i K. K. O. Loro“. Dotyczy to również kwot, na które Kasa posiada książeczki oszczędnościowe, nie wyłączając wydanych przez inne K. K. O., przed wejściem w życie rozporządzenia Prez. Rz. z dn. 24.X.1934 r. o K. K. O.

W pozycjach 15 i 16 stanu biernego mogą być wykazywane tylko salda kredytowe rachunków korespondencyjnych z bankami i K. K. O., a więc zasadniczo przejściowe tylko zadłużenia, z wykluczeniem sald, przedstawiających zaciągnięte pożyczki i kredyty.

W wypadku posiadania w Kasie przez bank lub inną K. K. O. dwóch lub więcej rachunków o saldach debetowych i kredytowych — sald tych do bilansów nie należy kompensować, lecz podawać osobno: debetowe w aktywach, zaś kredytowe w pasywach.

STAN CZYNNY.

7. Weksle zdyskontowane.

W bilansie podać należy obligo dyskontowe podawców (z tytułu zdyskontowanych weksli handlowych) w sumie brutto, t. zn. bez potrącenia weksli, znajdujących się w redyskoncie, oddanych ewentualnie przez K. K. O., jako zabezpieczenie otrzymanych, czy przyznanych kredytów oraz zdeponowanych w innych instytucjach kredytowych; nie wolno tu podawać weksli z ubiegłemi terminami płatności, bez względu na to, czy są zaprotestowane, czy też nie. Wyjątki są dopuszczalne jedynie dla weksli: a) znajdujących się w redyskoncie z terminem płatności najwyżej 7 ostatnich dni ubiegłego miesiąca; b) znajdujących się w inkasie u korespondentów z terminem płatności zależnie od odległości miejsca płatności od siedziby K. K. O.

Zatem weksli zdyskontowanych przez K. K. O. i oddanych innym K. K. O., czy też Bankom, celem zabezpieczenia specjalnych kredytów w rachunkach bieżących, nie należy wyksięgowywać, z pozycji 7 stanu czynnego.

STAN CZYNNY.

8. Pożyczki wekslowe.

W pozycji tej należy wykazywać wszelkie pożyczki wekslowe, tak udzielone na weksle poręczone

(również w formie wspólnego akceptu), lub żyrowane, i to niezależnie od tego, czy istnieje dodatkowe zabezpieczenie hipoteczne, listami gwarancyjnemi, towarowemi i t. p. — czy też nie, w/g zasad, jak w p. 7 (poprzednim).

STAN CZYNNY.

9. Weksle protestowane.

W pozycji tej podawać należy wszystkie bez wyjątku weksle przeterminowane (nieprotestowane) oraz protesty, stanowiące własność K. K. O., bez względu na to, czy znajdują się one w K. K. O., lub w redyskoncie, czy oddane są adwokatowi do zaskarżenia, czy też są już w skardze lub egzekucji. Wykazywanie weksli przeterminowanych i protestów w jakichkolwiek innych pozycjach bilansu (np. w „różnych", sumach przechodnich, rachunkach bieżących otwartego kredytu, wekslach zdyskontowanych, pożyczkach wekslowych) jest niedozwolone.

STAN CZYNNY.

10. Rachunki bieżące otwartego kredytu.

STAN BIERNY.

9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu.

W pozycji 10 stanu czynnego podawać należy salda debetowe, zależnie od zabezpieczenia, w punktach a), b), lub c), w pozycji zaś 9 stanu biernego — salda kredytowe rachunków tej samej kategorji.

O ile rachunek bieżący otwartego kredytu zabezpieczony jest jednocześnie w różny sposób, należy sumę długu rozbić na poszczególne grupy zabezpieczeń, podane we wzorze bilansu. W razie posiadania przez K. K. O. kilku rodzajów zabezpieczeń, z których każde osobno wystarcza na całkowite zabezpieczenie długu, należy saldo debetowe danego rachunku zaliczyć do pierwszej kolejnej kategorji zabezpieczeń, według wzoru bilansu.

STAN CZYNNY.

11. Pożyczki terminowe na zastaw.

W pozycji tej należy wykazywać pożyczki udzielone na określony termin (nie w rachunku bieżącym otwartego kredytu) pod zastaw papierów wartościowych, książeczek oszczędnościowych i innych wartości, które wolno przyjmować pod zastaw zgodnie z przepisami statutu.

Nadto w pozycji tej wykazywać należy pożyczki udzielone przez zakład zastawniczy Kasy.

STAN CZYNNY.

12. Pożyczki na skrypty dłużne.

W pozycji tej należy wykazywać pożyczki udzielone przez K. K. O. na zobowiązania dłużne poręczone w formie podpisu na tem zobowiązaniu, niezależnie od tego, czy istnieje dodatkowe zabezpieczenie hipoteczne, wekslowe lub inne.

STAN CZYNNY.

13. Pożyczki hipoteczne.

W pozycji tej Kasa wykazuje wyłącznie pożyczki hipoteczne, udzielone na podstawie czystego wpisu hipotecznego, pupilarnie (prawnie) zabezpieczone, do zwrotu jednorazowego w całości, lub też w ratach, w ściśle określonych terminach, albo za określonem wypowiedzeniem, jak również pożyczki spłacalne systemem amortyzacyjnym.

Zabezpieczone hipotecznie pożyczki wekslowe, lub na skrypty, a także kredyty w rach. bież. lub dyskontowe, nie mogą być umieszczane w tej pozycji.

STAN CZYNNY.

14. Należności z tytułu układów konwersyjnych, zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego.

Pozycja ta obejmuje wszelkie należności Kasy (bez względu na ich dawną formę), które powstały z dokonanej — w myśl odnośnych przepisów — konwersji, na podstawie układów zawartych z dłużnikami i zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego.

Układy zawarte we własnym zakresie, na podstawie więc których Kasa nie może uzyskać akceptów Banku Akceptacyjnego, nie mogą być umieszczane w tej pozycji.

Decydującym momentem do przeniesienia należności Kasy do tej pozycji jest zawarcie układu i zatwierdzenie go, nie zaś posiadanie w portfelu akceptu Banku Akceptacyjnego.

STAN CZYNNY.

15. Odsetki zaległe.

W pozycji tej należy wykazywać takie pod względem całkowitej pewności i zabezpieczenia dobre odsetki zaległe, które nie mogą być dopisane do kapitału dłużnego. Wolno tu wykazywać tylko odsetki prawne lub umowne (nie przekraczające z kosztami wysokości odsetek prawnych) od wierzytelności K. K. O. terminowych, w szczególności od wierzytelności hipotecznych, pożyczek terminowych zabezpieczonych rzeczowym zastawem, pożyczek wekslowych oraz na skrypty dłużne, jak i od weksli protestowanych.

STAN CZYNNY.

16. Nieruchomości.

W pozycji tej umieszczać należy książkowe wartości posiadanych przez Kasę nieruchomości, bez potrącania ciążących na nich długów hipotecznych oraz bez potrącania sum, przeznaczonych na amortyzację. Koszty administracji, poprawek i remontów niekapitalnych do wartości książkowej nieruchomości zaliczane być nie mogą.

W odnośniku do tej pozycji podać należy książkową wartość nieruchomości, w których ulokowany jest fundusz zasobowy Kasy.

Nieruchomości należące do Funduszu Emerytalnego do pozycji tej nie wchodzą.

STAN CZYNNY.

17. Ruchomości.

Podawać należy saldo książkowe rachunku ruchomości, oczywiście po uskutecznieniu amortyzacji, (urządzenia biurowe, maszyny do pisania i liczenia, samochody i t. p.). Amortyzację (odpisy) należy czynić: 1) 5% początkowej wartości przy urządze-

niach biur, zaś 2) 10% — maszyn do pisania i liczenia.

Nie wolno w tej pozycji wykazywać wydatków, mających charakter kosztów administracyjnych.

Funduszu amortyzacji ruchomości tworzyć nie należy.

STAN CZYNNY.

18. Różne.

W pozycji tej należy umieszczać przedewszystkiem salda rachunków tych dozwolonych Kasie do wykonania operacyj czynnych Kasy, które nie są objęte pozycjami wymienionemi we wzorze bilansu, a nadto sumy wydatkowane do obrachunku, czy zwrotu, jak: koszty adwokatów, sądowe, komorników i t. p., zaliczki na pobory pracowników, zaliczki na koszty podróży, zaliczki wypłacone dostawcom, przedsiębiorcom i t. p.

STAN CZYNNY. *19. Sumy przechodnie (rozliczenia*
STAN BIERNY. *20. międzyokresowe).*

W pozycjach tych należy wykazywać: w stanie czynnym tylko koszty administracji, podatki, odsetki i prowizje oraz ewent. inne świadczenia zapłacone w roku bieżącym za okresy przyszłe lub minione, — zaś w stanie biernym odsetki i prowizje oraz inne opłaty pobrane w roku bieżącym za przyszłe lub ubiegłe okresy obrachunkowe (lata obrotowe).

STAN CZYNNY.

20. Koszty administracji.

Podać tu należy sumę strony debetowej rachunku kosztów administracji (handlowych) — czyli sumę stron debetowych poszczególnych subkont kosztów administracji — po potrąceniu jednakże ewentualnych storn i zwrotów faktycznie poniesionych wydatków, jak: zwrot niesłusznie pobranego przez pracownika uposażenia, opłata za użycie przez klijenta telefonu i t. p. Natomiast nie wolno potrącać do bilansu od sumy strony debetowej rachunku kosztów administracji takich ewent. pozycyj strony kredytowej, które nie stanowią zwrotu kosztów administracyjnych (handlowych) w ścisłem tego słowa znaczeniu, lecz mają charakter opłat na koszty administracji i są jedną z form dochodów operacyjnych Kasy. Te ostatnie sumy, które właściwie nie powinny być księgowane w wewnętrznej księgowości Kasy na rach. kosztów administracyjnych, lecz w grupie rachunków odsetek, prowizji i innych dochodów — należy włączać w bilansach do pozycji 21 strony biernej „odsetki, prowizje i opłaty na koszty administracji".

Podatki, opłaty i stemple, związane z operacjami Kasy, również wchodzą w skład pozycji bilansowej „Koszty administracji", natomiast nie mogą być w tej pozycji podawane koszty administracji nieruchomości oraz wszelkie podatki i opłaty z posiadaniem przez Kasę nieruchomości związane.

Pozycja „Koszty administracji" winna zawierać tylko kwoty, dotyczące bieżącego roku operacyjnego.

STAN CZYNNY. *21. Różnice kursowe na walutach ob-*
STAN BIERNY. *22. cych i papierach wartościowych.*

Pozycje te przeznaczone są na zamieszczenie salda rachunku różnic kursowych na walutach obcych i salda rach. różnic kursowych na papierach wartościowych. Jeżeli jeden z powyższych rachunków, zgodnie z wewnętrzną księgowością Kasy, wykazuje saldo debetowe, drugi zaś kredytowe, naprzykład: jeśli rachunek różnic kursowych na papierach wartościowych wykazuje saldo debet, a rach. różnic kursowych na walutach obcych saldo credit, — to sald tych do bilansu nie wolno kompensować, lecz podać osobno: w poz. 21 stanu czynnego saldo debetowe, zaś w poz. 22 stanu biernego saldo kredytowe.

STAN CZYNNY.

22. Administracja nieruchomości.

W pozycji tej podać należy saldo książkowe odnośnych rachunków, przeznaczonych do księgowania wydatków związanych z administracją nieruchomości, nie wyłączając odnośnych podatków i opłat.

Dochody z nieruchomości nie mogą być potrącane od wydatków administracyjnych nieruchomości, lecz wykazywane w pozycji 23-ciej stanu biernego.

STAN CZYNNY.

23. Odsetki i prowizje zapłacone.

W pozycji tej wykazywać należy procenty i prowizje, tak zapłacone, jak i dopisane klijentom Kasy, korespondentom i t. p., według stanu ksiąg, — przyczem wyłącznie tylko za rok bieżący.

STAN CZYNNY.

24. Inne rachunki wynikowe ujemne roku bieżącego.

W pozycji tej należy wykazywać te straty i wydatki bieżącego roku operacyjnego, które nie dadzą zamieścić się w żadnej z poprzednio przytoczonych bilansowych pozycyj wynikowych ujemnych, a następnie również ewentualne straty nadzwyczajne, zgóry nieprzewidziane, poniesione w roku operacyjnym (naprzykład straty przy realizacji nabytych na licytacji nieruchomości, odpisy przy zawieraniu w ciągu danego roku układów z dłużnikami K. K. O. i t. p.).

STAN CZYNNY.

25. Rachunki wynikowe ujemne roku ubiegłego.

STAN BIERNY.

25. Rachunki wynikowe dodatnie roku ubiegłego.

W pierwszych miesiącach nowego roku obrachunkowego, kiedy Kasa nie sporządziła jeszcze bilansu netto oraz rachunku strat i zysków, rachunki wynikowe roku ubiegłego nie są jeszcze zamknięte i temsamem muszą znaleźć się w miesięcznych bilansach surowych, aż do chwili zamknięcia roku ubiegłego. Salda debetowe wszystkich rachunków wynikowych ujemnych roku ubiegłego (np. koszty admi-

nistr., odsetki i prowizje zapłacone, administracja nieruchomości i t. p.), należy wykazywać łącznie w pozycji 25 stanu czynnego, zaś salda kredytowe wynikowych rachunków dodatnich roku ubiegłego (odsetki i prowizje oraz opłaty na koszty admin., dochód z nieruchomości i t. p.) w poz. 25 stanu biernego.

STAN CZYNNY.

26. Straty z lat ubiegłych.

W pozycji tej należy wykazywać straty bilansowe do czasu możności spisania ich z funduszu zasobowego, względnie pokrycia przez Związek założycielski (poręczający).

STAN BIERNY.

1. Kapitał zakładowy.

W pozycji tej należy podawać jedynie sumę kapitału zakładowego faktycznie wpłaconego na poczet sumy wymienionej w statucie Kasy.

(Sumę kapitału zakładowego, wymienionego w statucie Kasy należy wykazywać w nawiasie przed rubryką, o ile nie jest ona całkowicie wpłacona).

STAN BIERNY.

2. Fundusz zasobowy.

W pozycji tej wykazywać należy sumę książkową funduszu, przeznaczonego zgodnie z przepisami statutu na pokrycie strat bilansowych. Fundusz zasobowy, tak samo, jak i dalsze trzy fundusze niżej omawiane, mogą, tak w bilansach, jak i książkach Kasy, figurować jedynie w walucie złotowej, i to niezależnie od sposobu ich ulokowania.

STAN BIERNY.

3. Fundusze specjalne.

W pozycji tej należy wykazywać fundusze specjalne utworzone zgodnie z przepisami statutów z zysków K. K. O., po zadośćuczynieniu przepisom o utworzeniu funduszu zasobowego, przeznaczonego na pokrycie strat bilansowych.

STAN BIERNY.

4. Fundusz wyrównawczy.

W pozycji tej należy wykazywać tylko fundusze utworzone specjalnie na pokrycie strat kursowych na papierach wartościowych, a mianowicie fundusze z osiąganych na papierach wartościowych zwyżek kursowych oraz z sum przeznaczonych na ten cel przy podziale czystego zysku (art. 45 Rozp. Prez. Rz. P. o K. K. O.).

STAN BIERNY.

5. Fundusz amortyzacji nieruchomości.

W pozycji tej należy umieszczać pozostałość corocznych odpisów na amortyzację nieruchomości.

Amortyzację nieruchomości należy przeprowadzać przez stopniowe stwarzanie, drogą corocznych odpisów, równoważnika utraty wartości przez dany objekt majątkowy — w pasywach, dla którego to celu służy powyższy „fundusz amortyzacji nieruchomości". Na funduszu tym należy umieszczać rezerwę wyrównawczą (sumę amortyzacji), pozostawiając objekt majątkowy po stronie czynnej bilansu w pełnej wartości nabycia objektu. Za podstawę obliczenia wartości amortyzacji, należy przyjąć wartość nabycia (początkową) danego objektu majątkowego, powiększoną o nakłady kapitalne (kapitalne remonty).

Odpisy na zużycie w odniesieniu do pierwotnej wartości umarzanego objektu (bez uwzględnienia wartości placu) winny wynosić: przy budynkach mieszkalnych murowanych 1%, drewnianych 2%, przy budynkach gospodarczych murowanych 1½%, drewnianych 3%, przy budynkach fabrycznych 6%.

STAN BIERNY.

6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych.

W pozycji tej wykazywać należy wkłady złożone na książeczki oszczędnościowe przez wymienione wyżej instytucje, z podaniem ilości kont, na których figuruje saldo, jeśli wystawione książeczki wyraźnie opiewają na nazwę instytucji, państwowej, samorządowej, czy prawno-publicznej, np. gimnazjum państwowe, zarząd miejski, czy wydział powiatowy, gmina wyznaniowa, związek międzykomunalny, gmina wiejska, spółka wodna, izby rolnicze, przemysłowo - handlowe, rzemieślnicze i t. p.

Sumy figurujące na książeczkach oszczędnościowych, wystawionych przez Kasę przed wejściem w życie Rozp. Prez. Rzeczyposp. z dn. 24.X.1934 r. o K. K. O., na rzecz państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych inst. finansowych i ubezpieczeń społecznych z tytułu udzielonych Kasie przez te instytucje kredytów, do czasu zlikwidowania tych książeczek — należy wykazywać nie w pozycji tutaj omawianej, lecz w poz. 14 stanu biernego punkt b), c) i d).

Przez wkłady „bezterminowe" (p. a) rozumieć należy wkłady płatne na każde żądanie oraz z wypowiedzeniem do 14 dni.

STAN BIERNY.

7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych.

W pozycji tej wykazywać należy wszelkie wkłady prywatne oraz instytucyj społecznych, z podaniem ilości kont, na których figuruje saldo, — jak naprz. L. O. P. P., Czerwony Krzyż, Biały Krzyż, związki zawodowe.

Ponadto w pozycji tej wykazuje się wszystkie książeczki oszczędnościowe, wystawione na okaziciela (a więc bez podania w książeczce nazwiska, firmy i nazwy), bez względu na to, do czyich rąk książeczka została wydana.

STAN BIERNY.

8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe i t. p.).

W pozycji tej należy wykazywać pozostałości na rachunkach wyłącznie kredytowych, któremi kli-

jenci dysponują w tej, czy innej formie i które zasadniczo nie mogą przejść w debet, z podaniem ilości kont, na których figuruje saldo. Salda kredytowe takich rachunków bieżących, na których klijent może przejść w debet, wykazuje się tylko w poz. 9-tej stanu biernego.

STAN BIERNY.

10. Zobowiązania inkasowe.

W pozycji tej wykazywać należy sumy (wpłacone do Kasy, lub których terminy płatności minęły), jakie K. K. O. z tytułu inkasa jest winna komitentom, nie posiadającym w K. K. O. rachunków, oraz tym komitentom, którzy posiadają swe rachunki w K. K. O., lecz, oddając weksle, czy dokumenty do inkasa, nie polecili zapisania kwoty uzyskanej z inkasa na swe rachunki w Kasie.

STAN BIERNY.

11. Redyskonto weksli.

W pozycji tej należy zamieścić saldo odnośnego rachunku księgi głównej. W pozycji tej nie mogą figurować weksle z ubiegłemi terminami płatności. Wyjątek podany przy omawianiu poz. 7 stanu czynnego ma tu zastosowanie.

W pozycji redyskonta mogą być wykazywane tylko takie weksle, które figurują jednocześnie w pozycjach 7, 8 lub 9 stanu czynnego.

STAN BIERNY.

12. Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego.

Wykazywać tutaj należy te uzyskane od Banku Akceptacyjnego odcinki (akcepty), które ulokowane zostały przez Kasę w Banku Polskim lub gdzieindziej. Ograniczenia i wyjątki podane wyżej przy omawianiu poz. 11 stanu biernego mają odpowiednie zastosowanie.

STAN BIERNY.

13. Zastaw papierów wartościowych.

W pozycji tej wykazywać należy zobowiązania Kasy z tytułu zaciągniętych gdzieindziej terminowych pożyczek lombardowych.

Zastawianie papierów wartościwoych obcych — przyjętych przez Kasę do depozytu lub też na zabezpieczenie kredytów, jest zabronione.

STAN BIERNY.

14. Kredyty udzielone Kasie.

W pozycji tej należy wykazywać zasadniczo tylko te kredyty i pożyczki zaciągnięte przez Kasę, które nie podpadają pod pojęcie zobowiązań Kasy, wykazywanych w pozycjach: 10, 11, 12 i 13, a więc przedewszystkiem salda książkowe zaciągniętych pożyczek, czy kredytów in blanco, a także otrzymanych przez Kasę na weksle własne z żyrem, czy poręką związku założycielskiego (poręczającego) lub innych instytucyj i osób. W pozycji tej należy wykazywać również kredyty i pożyczki specjalne, otrzymane przez Kasę na zabezpieczenie wekslami klijentowskiemi Kasy.

STAN BIERNY.

17. Przekazy na Kasę.

Pozycja ta wykazywać winna ogólną sumę nie wypłaconych jeszcze, a przyjętych przez Kasę do wykonania przekazów.

STAN BIERNY.

18. Zobowiązania hipoteczne.

Pozycja ta przeznaczona jest do wykazywania długów, ciążących na hipotekach nieruchomości, należących do Kasy (czystym wpisem).

STAN BIERNY.

19. Różne.

W pozycji tej należy wykazywać różne zobowiązania Kasy, nie kwalifikujące się do wykazywania w innych podanych we wzorze pozycjach stanu biernego, a między innemi: sumy nadesłane na niewiadomy cel, sumy złożone do obrachunku, sumy pozostające do dyspozycji różnych osób i t. p.

Wykazywać również należy w tej pozycji salda rachunków tych dozwolonych Kasie do wykonywania operacyj biernych, które nie są objęte pozycjami wyżej wymienionemi.

STAN BIERNY.

21. Odsetki i prowizje oraz opłaty na koszty administracji.

W pozycji tej należy wykazywać odsetki i prowizje oraz inne tym podobne opłaty, wszystkie bez wyjątku, nie bacząc na tytuł, nazwę czy formę, o ile dotyczą okresu roku bieżącego, a zostały pobrane w gotówce, czy też zapisane na rachunki klijentów, lub też figurują na rachunku odsetek zaległych.

STAN BIERNY.

23. Dochód z nieruchomości.

W pozycji tej należy podawać dochód brutto z nieruchomości Kasy, bez potrącania kosztów administracji, czy podatków (patrz omówienie poz. 22 stanu czynnego).

STAN BIERNY.

24. Inne rachunki wynikowe dodatnie roku bieżącego.

W pozycji tej należy wykazywać te zyski i dochody bieżącego roku operacyjnego, które nie dadzą zamieścić się w żadnej z poprzednio przytoczonych bilansowych pozycyj wynikowych dodatnich, a nadto również dochody nadzwyczajne, jak: ewentualne nadwyżki przy sprzedaży nieruchomości Kasy, odzyskane w roku bieżącym a odpisane w latach ubiegłych, straty na niewypłacalnych dłużnikach, wygrane na pożyczkach premjowych i t. p.

STAN BIERNY.

26. Nadwyżki z lat ubiegłych.

W pozycji tej winny figurować zyski bilansowe tylko do czasu powzięcia postanowień właściwych

organów Kasy, co do podziału zysków. Wykazywanie tutaj innych pozycji, jak naprz. odzyskanych strat na dłużnikach, jest niedopuszczalne.

STAN CZYNNY. (POZYCJE POZABILANSOWE).

27. Depozyty.

STAN BIERNY.

27. Różni za depozyty.

W pozycjach tych należy wykazywać wyłącznie tylko depozyty, stanowiące własność klijentów Kasy, a które zostały złożone: 1) jako zastaw na pożyczki, lub, jako zabezpieczenie kredytów w rachunkach bieżących otwartego kredytu, w rachunkach „Banki i K. K. O. „Loro" i innych kredytów; 2) jako kaucje na rzecz osób trzecich; 3) na przechowanie z administracją lub bez administracji oraz inne.

Figurować tu winny również książeczki oszczędnościowe, złożone na przechowanie lub zabezpieczenie uzyskanych w Kasie kredytów.

Papiery wartościowe, weksle wypełnione, książeczki oszczędnościowe i t. p. winny być księgowane w sumie nominalnej, zaś weksle in blanco i inne dokumenty i depozyty, o nieokreślonej wartości, jako jednostki.

Depozytów własnych i rachunków różnych dłużników depozytowych za własne depozyty Kasy, w pozycjach tych wykazywać nie należy.

STAN CZYNNY.

28. Udzielone gwarancje.

STAN BIERNY.

28. Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancyj.

W pozycjach tych wykazać należy wszelkie gwarancje udzielone przez Kasę, czy to w formie listów, czy też żyra lub poręki na wekslach.

Należy wykazywać wszystkie gwarancje, co do których Kasa nie posiada dowodów, stwierdzających, iż zobowiązanie jej wygasło.

STAN CZYNNY.

29. Inkaso.

STAN BIERNY.

29. Różni za inkaso.

W pozycjach tych należy wykazywać wszystkie bez wyjątku weksle, czeki, przekazy, akredytywy, frachty, konosamenty, zaliczenia kolejowe i pocztowe i t. p. złożone, lub nadesłane przez komitentów na inkaso niezależnie od tego, czy znajdują się te dokumenty w Kasie, czy też u korespondentów Kasy (Bankach, K. K. O., P. K. O., urzędach pocztowych).

Weksli z własnego portfelu przesłanych na inkaso do korespondentów, wykazywać w tych pozycjach nie należy.

STAN CZYNNY.

30. Akcepty Banku Akceptacyjnego.

STAN BIERNY.

30. Bank Akceptacyjny.

W pozycjach tych należy wykazywać: w stanie czynnym wszystkie otrzymane od Banku Akceptacyjnego weksle, nie bacząc na to, czy znajdują się one w portfelu Kasy, czy też zostały zdyskontowane, zaś w stanie biernym (w tej samej wysokości) zobowiązania wobec tego Banku z tytułu wykorzystanego w ten sposób kredytu akceptacyjnego.

STAN CZYNNY.

31. Pokrycie funduszu emerytalnego.

STAN BIERNY.

31. Fundusz emerytalny.

W pozycjach tych wykazuje się fundusze emerytalne pracowników Kasy i w tej samej wysokości ich pokrycie. Funduszów emerytalnych związku założycielskiego (poręczającego), do którego pracownicy K. K. O. ewentualnie należą, włączać tutaj nie należy.

Te ostatnie fundusze, o ile są ulokowane w Kasie, należy wykazywać w poz. 6 lub poz. 8 p. a) stanu biernego.

§ 7.

Niezależnie od bilansów surowych (brutto) kwartalnych według wzoru (załącznik I), Dyrekcja każdej K. K. O. winna sporządzać nadto i nadsyłać co miesiąc do Związku K. K. O. w jednym egzemplarzu bilanse surowe (brutto), sporządzone ściśle według rachunków księgi głównej (bilanse wewnętrzne), osobno centrali, każdego oddziału i zakładu zastawniczego.

Bilanse takie należy przesyłać do Związku K. K. O. najpóźniej do dnia 15-go miesiąca, następującego po sprawozdawczym.

Bilanse te winny być zestawiane podług poniższego wzoru:

WZÓR

Nazwa rachunku księgi głównej	Saldo z poprzedniego miesiąca		Obroty za mies.		Saldo na dz.	
	W-n	Ma	W-n	Ma	W-n	Ma

Jeżeli rachunki księgi głównej posiadają w księgach pomocniczych subkonta, z których część wykazuje saldo debetowe, inne zaś — kredytowe, to w rubryce „saldo" należy podawać osobno sumę sald debetowych, osobno zaś kredytowych; niedopuszczalnem jest saldowanie tych sald. Dotyczy to wszystkich bez wyjątku rachunków.

§ 8.

Kasa winna ponadto — raz na kwartał przy nadsyłaniu bilansów kwartalnych według przepisanego wzoru — drogą odpowiednich zestawień objaśnić dokładnie sposób przejścia z bilansu kwartalnego wewnętrznego do bilansu kwartalnego według wzoru I. Tak więc, idąc kolejno rachunkami bilansu wewnętrznego, najpierw w aktywach, a następnie w pasywach, podać należy do jakich pozycyj

bilansu według wzoru przepisowego rachunki te (salda), względnie ich części, zostały zaliczone.

§ 9.

Dyrekcja Kasy obowiązana jest najdalej w ciągu czterech miesięcy po upływie roku obrotowego (kalendarzowego) sporządzić i złożyć do zbadania Związkowi K. K. O. bilans roczny netto na ostatni dzień roku obrotowego, rachunek zysków i strat oraz dokładne pisemne sprawozdanie z działalności Kasy za rok ubiegły, w dwóch egzemplarzach.

Wzór sprawozdań pisemnych ustalać będzie Związek K. K. O., przyczem Dyrekcja Kasy obowiązana jest ponadto dostarczyć Związkowi K. K. O. wszelkich dodatkowych danych, niezbędnych dla należytego zbadania bilansu oraz działalności Kasy.

Dane te Dyrekcja Kasy obowiązana jest zestawiać według formy żądanej przez Związek K. K. O. i przesyłać w terminach wyznaczonych przez tenże Związek.

Postanowienia § 8 niniejszej instrukcji mają tu zastosowanie.

Do bilansu netto Kasy należy dołączyć bilanse netto: Centrali, Oddziałów, Zakładu Zastawniczego Kasy i t. p.

Jeżeli Kasa rozpoczęła działalność w drugiej połowie roku, można rachunki i sprawozdanie za ten okres czasu połączyć z rachunkami i sprawozdaniem za rok następny.

Bilanse roczne netto, rachunki strat i zysków, sprawozdanie oraz szczegółowe inwentarze powinny być podpisane przez wszystkich członków Dyrekcji (Zarządu), księgowego oraz członków Komisji Rewizyjnej. Odmowa podpisu przez którąbądź z wymienionych osób winna być umotywowana.

§ 10.

Bilans roczny (netto) oraz rachunek strat i zysków, winny być sporządzane według przepisanych wzorów (załącznik II i III) i w tej formie zatwierdzone przez właściwe organa Kasy i to niezależnie od innych form tych rachunków, wynikających z księgowości wewnętrznej Kasy.

§ 11.

W swych rocznych sprawozdaniach drukowanych winny K. K. O. pomieszczać bilanse roczne oraz rachunki strat i zysków, według przepisanych wzorów szczegółowych (załącznik II i III).

§ 12.

Przy sporządzaniu bilansów netto obowiązują następujące zasady:

a) grunty, budynki, maszyny, ruchomości — przeznaczone do stałego użytku, powinny być przyjęte do bilansu według ceny nabycia. Gdy chodzi o ruchomości i maszyny — po uwzględnieniu amortyzacji (§ 6 poz. 17 statutu czynnego), o ile ruchomość przed jej zamortyzowaniem nie została zużyta lub zniszczona,

b) corocznie należy czynić odpisy na umorzenie, które odpowiadać będą zmniejszonej wartości inwestycji wskutek zużycia (§ 6 poz. 17 st. cz. i poz. 5 st. bier.),

c) papiery wartościowe i waluty obce notowane na giełdzie, powinny być przyjęte do bilansu według ceny nabycia; jeżeli cena ta jest wyższa od przeciętnego kursu giełdowego z miesiąca grudnia — według tego kursu giełdowego,

d) papiery wartościowe i waluty obce, nienotowane na giełdzie, wolno przyjąć do bilansu conajwyżej według ceny nabycia,

e) wierzytelności i zobowiązania w obcych walutach należy przeliczyć według przeciętnego kursu giełdowego dla obcej waluty z miesiąca grudnia roku sprawozdawczego,

f) wierzytelność wykazywać należy tylko w takiej sumie, na jakiej uzyskanie można całkowicie liczyć, te zaś, które niezabezpieczone są pewną hipoteką i których mimo upływu 2-ch lat od prawomocnego zasądzenia nie można było wyegzekwować, należy odpisywać na straty,

g) niewypłacone należności oraz dochody, pobrane na rachunek okresu przyszłego oraz wydatki poczynione na okres przyszły, należy w bilansie odpowiednio ujawnić,

h) koszty organizacji nie mogą być wykazywane w bilansach, lecz winny być spisane na straty.

Obowiązują tu również wskazówki zawarte w § 6 i ostatnim ust. § 7, jeśli nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszego §.

§ 13.

Do nadsyłanych Związkowi K. K. O. bilansów kwartalnych surowych oraz rocznych netto, winno być ponadto załączone „zestawienie kredytów udzielonych Związkom Komunalnym“, według wzorów ustalanych przez Związek K. K. O.

§ 14.

Do każdego kwartalnego bilansu surowego oraz każdego rocznego bilansu netto winien być dołączony kwartalny surowy, względnie roczny netto — bilans Funduszu Emerytalnego, sporządzony ściśle według wzorów podanych w załącznikach: IV, V i VI. Do rachunku strat i zysków Kasy winien być dołączony rachunek strat i zysków Funduszu Emerytalnego, sporządzony według załączonego wzoru VI.

§ 15.

Bilans netto (roczny) oraz rachunek strat i zysków, obowiązana Dyrekcja Kasy ogłosić conajmniej w organie prasowym Związku K. K. O., według przepisowych wzorów (załączniki II i III).

§ 16.

Instrukcja niniejsza obowiązuje K. K. O. z dn. 1 stycznia 1935 r. i dotyczy również bilansu netto oraz r-ku strat i zysków za r. 1934.

BILANS SUROWY (BRUTTO)

Załącznik I.

Za $\frac{\text{miesiąc}}{\text{kwartał}}$ .... 193..... r.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna			
b) pozostałość w Banku Polskim i P. K. O.			
c) pozostałość w Bankach Państwowym i Komunalnych ...			
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe			
c) listy zastawne i obligacje ...			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w bankach komunalnych			
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane			
8. Pożyczki wekslowe			
9. Weksle protestowane 2)			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych			
b) pochodzące z innych kredytów			
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościowemi			
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezpieczone innemi wartościami			
11. Pożyczki terminowe na zastaw..			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności			
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego			
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości 3)			
17. Ruchomości			
18. Różne			
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			
20. Koszty administracji			
21. Różnice kursowe na walutach obcych i papierach wartościowych			
22. Administracja nieruchomości ...			
23. Odsetki i prowizje zapłacone ...			
24. Inne rachunki wynikowe ujemne roku bieżącego			
25. Rachunki wynikowe ujemne roku ubiegłego			
26. Straty z lat ubiegłych			
Razem.........			
27. Depozyty			
28. Udzielone gwarancje			
29. Inkaso			
30. Akcepty Banku Akceptacyjnego .			
31. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Razem.........			
Ogółem........			

1) W tem papiery wartościowe Funduszu zasobowego zł.......

2) Mają tu być wykazane weksle protestowane, preterminowane (bez protestu) i zaskarżone.

3) W tem nieruchomości Funduszu zasobowego zł......

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			
2. Fundusz zasobowy			
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych *)			
a) bezterminowe			
b) terminowe			
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych*)			
a) bezterminowe			
b) terminowe do 3-ch miesięcy .			
c) terminowe ponad 3-miesiące i warunkowe			
8. Rachunki bieżące *)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno - publicznych			
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych			
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych ...			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego			
13. Zastaw papierów wartościowych.			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			
21. Odsetki i prowizje oraz opłaty na koszty administracji			
22. Różnice kursowe na walutach obcych i papierach wartościowych.			
23. Dochód z nieruchomości			
24. Inne rachunki wynikowe dodatnie roku bieżącego			
25. Rachunki wynikowe dodatnie roku ubiegłego			
26. Nadwyżki z lat ubiegłych			
Razem.........			
27. Różni za depozyty			
28. Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancyj			
29. Różni za inkaso			
30. Bank Akceptacyjny			
31. Fundusz Emerytalny			
Razem.........			
Ogółem........			

*) Z podaniem przed rubryką ilości kont na których figuruje saldo.

Załącznik II.

BILANS ROCZNY NETTO ZA 193..... R.

Pozycje, jak w bilansie surowym, z tem, że należy:

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
w stanie czynnym			
wykreślić pozycje:			
20. Koszty administracji			
21. Różnice kursowe na walutach obcych i papierach wartościowych.			
22. Administracja nieruchomości ...			
23. Odsetki i prowizje zapłacone ...			
24. Inne rachunki wynikowe ujemne roku bieżącego			
25. Rachunki wynikowe ujemne roku ubiegłego			
26. Straty z lat ubiegłych			
wstawić na to miejsce:			
20. Straty: a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozd.....			
zmienić numerację pozycyj pozabilansowych			
następująco:			
21. Depozyty			
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego.			
25. Pokrycie Funduszu Emeryt.			

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
w stanie biernym			
wykreślić pozycje:			
21. Odsetki i prowizje oraz opłaty na koszty admin.			
22. Różnice kursowe na walutach obcych i papierach wartościowych.			
23. Dochód z nieruchomości			
24. Inne rachunki wynikowe dodatnie roku bieżącego			
25. Rachunki wynikowe dodatnie roku ubiegłego			
26. Nadwyżki z lat ubiegłych			
wstawić na to miejsce:			
21. Nadwyżki: a) z lat ubiegłych...			
b) za rok sprawozd..			
zmienić numerację pozycyj pozabilansowych			
następująco:			
22. Różni za depozyty			
23. Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancyj			
24. Różni za inkaso			
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			

Załącznik III.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 193..... R.

	Zł.	Zł.
Straty.		
1. Odsetki wypłacone i dopisane ..		
a) od wkładów oszczędnościowych		
b) od rachunków bieżących		
c) od redyskonta weksli		
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie ...		
e) różne inne		
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe		
b) świadczenia socjalne		
c) wydatki rzeczowe		
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości		
6. Odpisy na dłużnikach		
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównawczego 1).		
11. Nadwyżka		
Razem.........		

	Zł.	Zł.
Zyski.		
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli		
b) od rachunków bieżących		
c) od pożyczek terminowych na zastaw		
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipotecznych		
f) od papierów wartościowych .		
g) od K. K. O. i Banków		
h) różne inne		
2. Prowizje pobrane		
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
5. Dochód netto z nieruchomości ..		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji..		
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych.		
10. Strata		
Razem.........		

1) W wysokości kwoty poz. 4 strony zysków.

Załącznik IV.

BILANS FUNDUSZU EMERYTALNEGO (BRUTTO)

(załącznik do bilansu surowego Kasy).

Za miesiąc / kwartał .... 193.... r.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
Stan czynny.			
1. Papiery wartościowe			
2. Nieruchomości			
3. Lokaty w Bankach i K. K. O....			
a) na książeczce oszczędnościowej			
b) na rachunku bieżącym			
4. Administracja nieruchomości ...			
5. Wypłacone emerytury			
6. Inne wydatki			
Razem.........			

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
Stan bierny.			
1. Fundusz Emerytalny			
2. Procenty pobrane			
3. Dochód z nieruchomości			
4. Inne dochody			
Razem.........			

Załącznik V.

BILANS FUNDUSZU EMERYTALNEGO (NETTO) ZA 193— R.

(załącznik do bilansu netto Kasy).

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
Stan czynny			
1. Papiery wartościowe			
2. Nieruchomości			
3. Lokaty w Bankach i K. K. O. ...			
a) na książeczce oszczędnościowej			
b) na rachunku bieżącym			
Razem.........			

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
Stan bierny.			
1. Fundusz Emerytalny			
Razem.........			

Załącznik VI.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW FUNDUSZU EMERYTALNEGO ZA 193...... R.

(załącznik do rachunku strat i zysków Kasy).

	Zł.
Straty.	
1. Wypłacone emerytury	
2. Inne wydatki	
3. Strata na kursie papierów wartościowych	
4. Amortyzacja nieruchomości	
5. Nadwyżka	
Razem.........	

	Zł.
Zyski.	
1. Odsetki od papierów wartościowych	
2. Odsetki od lokat w Bankach i K. K. O.	
3. Dochód netto z nieruchomości ..	
4. Wpłaty (składki) pracowników i K. K. O.	
5. Niedobór	
Razem.........	

Załącznik VII.

BILANS SUROWY (BRUTTO)

Zakładu Zastawniczego K. K. O. .... w ....

Za miesiąc / kwartał .... 193..... r.

	Zł.	
Stan czynny.		
1. Kasa		
2. Pożyczki na zastaw		
3. Odsetki zaległe		
4. Ruchomości		
5. Różne		
6. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)		
7. Koszty administracji		
8. Odsetki i prowizje zapłacone ...		
9. Straty z lat ubiegłych		
Razem.........		
10. Zastawy (Depozyty)		
Ogółem........		

	Zł.	
Stan bierny		
1. Fundusz Rezerwowy		
2. K. K. O. (dotacja)		
3. Nadwyżki licytacyjne		
4. Różne		
5. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)		
6. Odsetki i prowizje pobrane		
7. Zwrot kosztów licytacyjnych ...		
8. Nadwyżki z lat ubiegłych		
Razem.........		
9. Różni za zastawy (depozyty)...		
Ogółem........		

Załącznik VIII.

BILANS ROCZNY NETTO ZA 193.... R.

Zakładu Zastawniczego K. K. O. .... w ....

	Zł.	
Pozycje, jak w bilansie surowym, zał. VII, z tem, że należy:		
w stanie czynnym		
wykreślić pozycje: 7, 8 i 9		
wstawić na to miejsce:		
7. Straty: a) z lat ubiegłych		
b) za rok sprawozd.....		
zmienić numerację pozycji 10 na 8		

	Zł.	
w stanie biernym		
wykreślić pozycje: 6, 7 i 8		
wstawić na to miejsce:		
6. Nadwyżki: a) z lat ubiegłych...		
b) za rok sprawozd..		
zmienić numerację poz. 9 na 7		

Załącznik IX.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 193..... R.

Zakładu Zastawniczego K. K. O................. w ....

	Zł.		Zł.	
Straty.				
1. Odsetki i prowizje wypłacone ...				
2. Koszty administracyjne:				
a) wydatki osobowe				
b) świadczenia socjalne				
c) wydatki rzeczowe				
3. Podatki i opłaty skarbowe				
4. Koszta licytacyjne				
5. Amortyzacja ruchomości				
6. Odpisy na dłużnikach				
7. Różne				
8. Nadwyżka				
Razem.........				

	Zł.		Zł.	
Zyski.				
1. Odsetki pobrane i dopisane				
2. Prowizje pobrane i dopisane ...				
3. Zwrot kosztów licytacyjnych ...				
4. Różne				
5. Strata				
Razem.........				